

Maš tednik

kulturno - politično glasilo

Koroški

svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 44

V Celovcu, dne 31. oktobra 1951

Cena 70 grošev

Za pravico in enakopravnost

Veličastno zborovanje kmečkih zastopnikov v Celovcu

Ze desoletja je bilo naše podeželje zapostavljeno, že desetletja zanemarjajo pospeševanje kmetijstva v naših krajih, že desetletja ovirajo gospodarski in kulturni napredek naše vasi. — Milijoni našega denarja se stekajo pri deželni vladi in pri kmetijski zbornici v Celovcu, ti milijoni pa gredo nato v severne dele dežele in z našim denarjem raste tam blagostanje. Milijoni so prišli na račun Marshallove pomoči iz Amerike, namenjeni so bili predvsem za povišanje produktivnosti. Ta je manjša v našem delu dežele kakor pa v severnem delu. In vendar so prišli naši okraji vedno šele takrat na vrsto, ko je denarja že zmanjkalo.

Vse te krivice, ki povzročajo več kot upravičeno nejevoljo na vsem našem podeželju, so prišle do izraza v četrtek, dne 25. oktobra, ko so se zbrali zastopniki in zaupniki našega podeželja v Celovcu v dvorani pri Rothu, da razpravljajo o nastopanju pri volitvah v kmetijsko zbornico, dne 25. novembra letos.

„Kmečka gospodarska zveza“

Dvorana je bila do zadnjega napolnjena, ko je začasni predsednik Volilnega odbora, Florijan Lapuš, začel ob 1/2 10. uri dopoldne zborovanje.

Uvodoma je pozdravil vse kmečke zastopnike, nato pa še posebej zastopnika Narodnega sveta koroških Slovencev in zastopnika Demokratične fronte. Na kratko je nato pojasnil, kako je prišlo do skupnega nastopa vseh slovenskih skupin na Koroškem pri volitvah v Kmetijsko zbornico. Zaradi velike važnosti teh volitev za naše podeželje je bil v Celovcu ustanovljen Volilni odbor, v katerem sta enako zastopana tako Narodni svet koroških Slovencev kakor tudi Demokratična fronta. Na prvi seji tega Volilnega odbora je bila sporazumno določena volilna skupnost — „Kmečka gospodarska zveza“.

Volilni odbor je priredil po vsej deželi sestanke zaupnikov. Na teh sestankih je bila ponovno navdušeno pozdravljena in odobrena skupnost in edinost slovenskih skupin na Koroškem. Sporazumno so bili tudi sestavljeni predlogi o kandidatih za volitve v Deželno in v Okrajne kmetijske zbornice.

Volilni program

Član Volilnega odbora, Blaž Singer, je nato v daljšem, do podrobnosti izdelanem referatu, razložil in utemeljil volilni program Kmečke gospodarske zveze. Ta program prinašamo na 6. strani v izveščku in na njega še posebej opozarjamo. —

Volilni program Kmečke gospodarske zveze so vsi zborovalci sprejeli z velikim navdušenjem. Na predlog Janka Ogrisa bo Volilni odbor ta volilni program objavil v časopisih in v posebnih letakih razširil med volilce.

Kandidatne liste

Po predlogu zaupnikov na sestankih po okrajih je Volilni odbor sestavil predloge kandidatne liste za volitve v deželno in v okrajne kmetijske zbornice. Te liste so bile sestavljene tako, da so bili upoštevani kandidati, ki uživajo največje zaupanje in o katerih so vsi volilci prepričani, da bodo v resnici zastopali koristi svojih volilcev.

Vse predlagane kandidatne liste so bile velikim odobravanjem in soglasno sprejete.

Predsednik DFDL

dr. Franc Petek je nato pozdravil enotnost slovenskih skupin za volitve v Kmetijsko zbornico. Po njegovih besedah smo s propadom nacizma upali, da bodo odstranjene tudi težkoče, ki so ovirale naš narod-

nostni in gospodarski napredek. Toda danes vidimo, da so še živi in vsak dan bolj dvigajo glavo činitelji, ki so preprečili pri nas vedno vsak gospodarski ukrep, ki ni bil v smislu germanizacije našega podeželja. —

Pri naravnem in svobodnem razvoju bi imelo naše podeželje popolnoma drugačno lice, kakor pa ga ima pod pritiskom ponovnega in obnovljenega nacizma. — Ponovno je poudarjal dr. Petek, da imajo slovenske

skupine na Koroškem isti cilj: samoobrambo in enakopravnost.

Zivahno sprejet je pozdravil nato zastopnike slovenskih kmetov

predsednik narodnega sveta koroških Slovencev

dr. Jožko Tischler, ki je med drugim dejal:

Od zadnjih svobodnih volitev v kmetijsko zastopstvo je šla preko naše zemlje burja časa in vojne. Burja je minula, zemlja pa je ostala in ostal je kmet, ki je čuvar te zemlje. Ta kmet nima samo pravice, ampak tudi dolžnosti, da s svojim delom in s svojim odločevanjem za to zemljo skrbi. — In je tudi v resnici skrb za to zemljo v južnem delu naše dežele prepuščena kmetom samim, javne ustanove malo ali pa nič ne storijo za to zemljo, za izboljšanje gospodarskih razmer na tej zemlji.

Kakor je seveda predvsem vlada kriva za take razmere, pa so do gotove mere krivi tudi ljudje sami. Nikjer na svetu v demokratičnih državah namreč ne bi bilo mogoče, da je 50.000 volilcev brez svojih zastopnikov ne samo v državnem zboru, ampak tudi v deželni zboru. Južni del dežele daje pri nas volivce, severni del pa poslance. Zato je tudi gospodarstvo v severnem delu dežele deležno vsake podpore, južni del dežele pa je zaostal.

Zavedati se moramo danes vsi, da je vse naše življenje politika, da je zlasti cena živini, žitu in vsem kmetijskim pridelkom in vsem kmetijskim potrebščinam le stvar politike. Zato je nujno, da se tudi vsak izmed nas briga in zanima za politiko in da tudi takrat ne stoji ob strani, kadar je treba v tej politiki delati. Ako namreč sami ne bojo zagrabil za politične vajeti, bodo to naredili drugi in bodo delali mimo nas in proti nam. — Zato naj bi dne 25. novembra ne bilo nikogar, ki bi opustil priliko, da odloča, kdo bo v naprej zastopal naše kraje. Saj bomo le tako zavarovali koristi in potrebe kmetov južnega dela Koroške.

Naši kandidati govorijo

V nadaljnjem poteku zborovanja so govorili še na novo izvoljeni kandidati. Najprej je govoril nosilec kandidatne liste za volitve v deželno kmetijsko zbornico, Janko Ogris iz Bilčova. V svojem govoru je pozval najprej vse, da zastavijo vse svoje moči v podporo kandidatom v volilnem boju in naj jim nudijo tudi vso podporo pozneje pri izvrševanju nalog, ki jih bodo z izvolitvijo kandidati Kmečke gospodarske zveze sprejeli. V našem delu dežele danes kmet dela in se trudi, ne ve pa, če bo dobil za to svoje delo plačilo. Zato danes že kmet večkrat premišlja, ali ne bi bilo bolje, da zapusti kmetijo in si izbere drug poklic. Iz tega neznanega gospodarskega položaja pa je treba najti izhod in smernice za to imamo v volilnem programu Kmečke gospodarske zveze. — Že danes moremo izjaviti, da bo kot ena prvih naših zahtev po volitvah ustanovitev slovenske kmetijske šole. Nadaljna zahteva bo, da milijoni, ki so tudi naši, ostanejo pri nas. Doseči moramo pravičnejšo razdelitev subvencij. Nadalje je treba preprečiti nakupovanje naše zemlje po tujcih. — Vsi pa se moramo zavedati, da se pri volitvah ne gre za izvolitev nekaterih oseb, gre se za skupno našo korist, za korist nas vseh.

Za velikovski okraj je govoril Mirko Kumer z Blata, ki je poudarjal, da morajo kmetje v svojih zastopstvih doseči to, kar so dosegli delavci s svojo delavsko zvezo in s svojo delavsko zbornico. — Nadalje je po-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Kmetovalci

od Šmohorja do Laboda, od visokih Gozdanj in Djekš do grap Železne Kaple in pobočij Karavank

Vsi, ki so pred letom 1932 in v zadnjih 15 letih bili poklicani, da skrbijo za Vas, da branijo kmečke koristi in uravnavajo razvoj kmetijstva, so Vas zavestno zapostavljali.

Koroška je že desetletja razdeljena na večvredni nemški severni del in na manjvredni južni del dežele, kar je prizadejalo našim krajem neprecenljivo gospodarsko škodo.

Odločujoči činitelji strank sedanjega javnega življenja so odgovorni za Vašo gospodarsko in kulturno zaostalost, za razcepljenost in nestrpnost po naših vaseh.

Nastale razmere zahtevajo za popravo škode in za gospodarski in kulturni napredek naših vasi skupnost in enotnost vseh, ki obdelujejo svojo zemljo. Samo tako bo vsem in vsakemu pomagano.

Lastniki in najemniki polja in gozdov ter užitarji, združite se v „KMEČKO GOSPODARSKO ZVEZO — BAUERN-WIRTSCHAFTSBUND“

„Kmečka gospodarska zveza“ Vas bo zastopala v Krajevnem kmečkem odboru, v odboru Okrajne kmečke zbornice in v Deželni kmetijski zbornici.

„Kmečka gospodarska zveza“ se izjavlja proti vsakemu vnašanju strankarstva v naše skupne kmečke zahteve, ona hoče združiti vse kmetovalce naših krajev pri njihovih gospodarskih zahtevah.

Naše zahteve:

V koroški kmetijski zbornici še vedno velja nazadnjaški način posamičnega pospeševanja kmetijstva in pomoči kmetom. Od 34.000 koroških kmetov je v zadnjih šestih letih dobilo pomoč samo 3.000 kmetov. Kmetijsko zbornico pa moramo vzdrževati vsi. Zato tam ne sme vladati načelo strankarskih protekcij, temveč načelo pravičnosti.

ENAKE PRAVICE IN ENAKE DOLŽNOSTI ZA VSE TER ENAKA POMOČ VSEM, KI SO JE POTREBNI!

Ob istih naravnih pogojih imamo v deželi najnižje pridelke na polju in naše krave dajejo najmanj mleka. Za odpravo te zaostalosti še nikoli nismo dobili potrebne pomoči.

„Kmečka gospodarska zveza“ zahteva zato:

1. pomoč za zvišanje pridelkov vseh vrst poljskih rastlin;
2. izdatne prispevke pri nakupu plemenskih bikov, za živinorejsko-seleksijsko delo ter pri zatiranju in zdravljenju živalskih kužnih bolezni;
3. pomoč pri obnovi travnikov in pašnikov ter pri zasaditvi kmečkih gozdov;
4. pomoč za olajšavo kmečkega dela, v prvi vrsti v gorskih predelih in pomoč za razbremenitev kmečke gospodinje.

Predpogoj vsakega napredka je odgovarjajoče strokovno šolanje in gospodarska izobrazba.

„Kmečka gospodarska zveza“ zahteva zato enakopravnost obeh jezikov.

„Kmečka gospodarska zveza“ zahteva ustanovitev javne slovenske kmetijske šole ter priznanje pravice javnosti in dodelitev izdatnih dotacij gospodinjskima šolama v št. Petru in v št. Rupertu.

„Kmečka gospodarska zveza“ zahteva uvedbo praktičnega kmetijskega pouka na kmetijsko-nadaljevalnih šolah ter na zimskih tečajih na vaseh.

V KMETIJSKI ZBORNICI MORA BITI POSLOVANJE V OBEH JEZIKIH. ZATO MORAJO VSI VOLILNI URADNIKI KMETIJSKE ZBORNICE NA JEZIKOVNO MEŠANEM OZEMLJU OVLADATI OBA JEZIKA, KI JIH GOVORIMO V DEŽELI.

Zahtevamo takojšnjih ukrepov za pravično razmerje med cenami kmetijskih pridelkov in kmetijskih potrebščin in smo proti vsem, ki se na račun dela drugih okoriščajajo z nepravilnimi dobički.

Samo kmetijsko združenstvo zagotavlja uspehe v tej borbi. Zato zahtevamo vso podporo in zaslombo za vse vrste kmetijskih zadrug.

Zahtevamo, da dobi Zveza slovenskih zadrug v Deželni kmetijski zbornici svojega zastopnika.

Zahtevamo poenostavitev obdavčenja in socialnega zavarovanja. Hočemo, da tudi kmetje, ki svojo zemljo sami obdelujejo, dobijo starostno rento, da jim bo tako jamčen človeka vreden življenjski večer.

Zahtevamo ureditev in zajamčenje izkoriščanja vseh servitutnih pravic, predvsem pa pravic paše, ki jih imajo kmetje po gozdovih in planinah zemljiške gospode.

Zahtevamo, da dobijo žiljski kmetje povrnjene planine, ki so jim bile v vojne in oboroževalne namene po fašistih nasilno odvzete.

Pravico do zemljiške posesti naj ima samo tisti, ki zemljo sam obdeluje. Zahtevamo zato prepoved pokupovanja kmetij po veleposestnikih in nekmetih. Zahtevamo vso pomoč in zaščito kmečke posesti in kmečke družine.

URESNIČENJU TEH ZAHTEV IN TEH NAČEL SE BOMO PRIBLIZILI, ČE BO VSAK VOLILNI UPRAVIČENEC, KI MU JE LASTNA IN SVOJIH SOSEDOV USODA PRI SRCU, IN KI LJUBI SVOJO ZEMLJO, VOLIL DNE 25. NOVEMBRA KANDIDATE „KMEČKE GOSPODARSKE ZVEZE“.

Kmečka gospodarska zveza

Politični teden

Po svetu . . .

Angleške volitve so se končale tako, da za nikogar ni bilo posebnega presenečenja. Delavska vlada, ki je bila na oblasti od leta 1945, je ostala v manjšini. Vlado zmogovite konservativne stranke je sestavil njen voditelj, Winston Churchill.

Razmerje se od zadnjih volitev med obema glavnima strankama številčno ni bistveno spremenilo — prej je imel Attlee okrog 10 poslancev večine, jih ima sedaj Churchill okrog 20. S tem razmerjem pa bo mogel Churchill vendarle lažje vladati, zlasti ker more računati tudi na sodelovanje nekaterih liberalcev.

Volilni sistem v Angliji je posebne vrste. Če en kandidat dobi le samo 1 glas večine, so vsi glasovi nasprotnega kandidata izgubljeni. Če volivci enemu kandidatu dajo tudi 90 odstotkov glasov, zadostuje to le za enega poslanca. Na ta način si je mogoče razložiti, kako more zmagati stranka, ki je skupno dobila manj glasov. Bivša vladna delavska stranka je na teh volitvah dobila nekaj stotisoč glasov več kot zmogovita konservativna stranka. Kljub temu je ostala v manjšini za okrog 20 poslancev. Se bolj značilni volilni izid te vrste pa so bile volitve leta 1945, ko je Delavska stranka bila za slab milijon glasov v manjšini, pa je v zbornico pripeljala več kot 150 poslancev večine.

Churchilla angleški narod — po volilnem izidu sodeč — ne spoštuje mnogo bolj kot ga je med in po zadnji vojni. Angleški volivec je bil pač mnenja, da bo angleški težavni svetovno-politični in domači gospodarski položaj Churchill znal nekoliko bolje rešiti kot je to pokazal Attlee. Temu upanju je treba pritruditi.

Prevzem državnega krmila po konservativcih bo prinesel le manjše spremembe tako znotraj kot zunaj. Kaj bo ostalo? — Sodelovanje Anglije v Atlantskem bloku z naslonitvijo na Ameriko. — Tisti uspešni ukrepi bivše delavske vlade na področju socialne zakonodaje, zdravstvenega skrblstva, zavarovanja itd. — skratka reforme, ki so kljub mnogim hudim napakam na drugih področjih, ohranile Delavski stranki skoraj polovico angleških volivcev.

V koliko utegne prihod Churchilla vplivati na zunanje-politični razvoj, kako in kje?

Attleejeva vlada ni razumela imeti jasnih odnosev do Amerike. Ona je prvič skušala vedno igrati vlogo posrednika med Vzhodom in Zapadom, bodisi politično ali trgovinsko. Je v nekem oziru hromila prizadevanja Amerike po učvrstitvi bloka zapadnih demokracij. Politično je bila pripravljena na popuščanje tudi tam, kjer se je kasneje pokazalo kot brez koristi.

V Evropi je bila nasprotnik Schumanovega načrta in se je branila vsakih gospodarskih obveznosti do celine.

Churchill hoče jasno in odločno zunanjo politiko. Razčiščenje vseh še nepojasnjenih točk v odnosih z Ameriko. Trdnejši obrambni sistem zapada. Iz Nemčije čim prej napraviti vojaškega zaveznika.

Seveda je pa vse to le pot do glavnega njegovega cilja: zediniti angleški imperij in ga predstavljati kot celoto. Porazi angleške kolonialne politike v zadnjih letih res niso ostali brez odziva v angleškem narodu. V obeh najbolj perečih problemih — Perziji in Suez — bo pač nova smer približno sledeča:

ameriško posredovanje ni bilo brezuspešno

Mossadeq je bil premeten in obziren ob enem. Varnostnega sveta se je izogibal in potem povedal, da le radi tega, ker bi tam moral z zelo težkimi argumenti nastopiti proti Angležem . . . Potem je bil pri Achesonu, kasneje pri Trumanu . . . in zdaj je položaj tak, da so Amerikanci predlagali tako, da bosta volk in koza cela: poddržavljenje petrolejske industrije po perzijski vladi naj Anglija prizna, odškodnino za to bo pa plačala Amerika. Na tej podlagi se bodo pričela nova pogajanja in iz teh bi seveda po teh napovedih izšel kot zmogovalec št. 1 Perzija, št. 2 Amerika, št. 3 bi dobila odpravnino.

Tukaj Churchill tudi ne bo mogel več kaj napraviti, kajti v Perziji ni več Angležev in grožnje z vojnimi ladjami so bile že prej brez uspeha.

V Egiptu bo Churchill mogel pokazati „močno roko“. Sicer je to pokazal že Attlee. Tukaj pa Amerika ne more igrati enake posredovalne vloge kot v Perziji, ker so si

njeni in angleški interesi eni in isti. Na močno roko ne samo Churchilla, temveč vseh zainteresiranih zapadnih velesil napram Egiptu pa kaže tudi zadnji obisk diplomatskih predstavnikov teh držav v Tel Avivu, prestolici mladega Izraela. Če se spomnimo, kako žalostno vlogo je Egipt igral v zadnji vojni z malim Izraelom, potem je kaj malo dvoma, kako bi se odrezal v oboroženem spopadu z Angleži. No, in jugo-zapadni obrambni sistem. To je politika obkroževanja in končno bo tudi Egipt ponovno povabljen v to zvezo (prvič je odklonil in tokrat bo pristopil).

Na Koreji komunisti popustljivejši

Pristali so na nova pogajanja v nekem šotoru v bližini Kaesonga in po zadnjih poročilih tudi ne vztrajajo več na potegnitvi nevtralne cone na 38. vzporedniku.

V zvezi s tem bi bilo zanimivo ugotoviti sledeče dogodke: Ameriška vlada je pred nekaj tedni v tajni noti pozvala sovjetsko vlado, naj posreduje v korejskem sporu. Sovjetska vlada je javno objavila odgovor, ki je bil odklonilen. Amerikanci so to označili kot propagando. Menda dva dni prej, predno so Kitajci in Severnokorejci popustili v svojih zahtevah, pa je severnokorejski predstavnik prejel Stalinovo brzojavko, v kateri mu ta želi uspešnega zaključka njih osvobodilnega boja. To so vse reči, ki druga drugi nasprotujejo. Casopisni komentarji so zdaj sledeči: če je Stalinova odklonitev bila pravilno označena kot „propaganda“, je potem vsekakor razveseljivo, če je ravnal v praksi drugače kot propagandno. Drugi pa trde, da so severnokorejske in kitajske vojaške sile v tako slabem vojaškem stanju, da so njih voditelji kljub Stalinovemu pozivu k borbi, dali prednost pogajanjem in častni mirni rešitvi korejskega spora . . . Čas bo pokazal, kdo je imel prav . . .

. . . in pri nas v Avstriji

Nemirno stanje v avstrijski notranji politiki se je prošli teden še znatno stopnjevalo.

Na Dunaju je zborovala „Junge Front“, pod predsedstvom dr. Strachwitza. Na tem zborovanju so ustanovili neko „Akcijsko za prenovljenje političnega življenja“ (Aktion zur politischen Erneuerung). Zahtevali so tam bolj odločnih ukrepov za rešitev težavnih gospodarskih problemov, enakopravnost za vse itd., načela torej, ki si jih je postavilo na papirju za geslo že več avstrijskih strank. Zanimivo je za nas vsekakor, da je ta kongres s posebnim pismom

pozdravil tudi dr. Steinacher. Če se spomnimo, da so slavili „čast“ nemških vojakov v prošli vojni, smo si lahko povsem na jasnem, s čim imamo pri tem opravka.

Kot smo že zadnjič omenili se je tudi vodstvo delavskega in nameščenskega krila ÖVP (AAB) izrazilo proti politiki industrialcev, in je zborniški svetnik Köck prošli teden na zborovanju na Dunaju ponovno zavzemal stališče, da je treba vpeljati načrtno gospodarstvo („Planwirtschaft“) in se je tako s svojo zahtevo znašel na isti ravni s svojimi socialističnimi kolegi v delavski zbornici. Tudi avstrijski škofje so se oglašili in pozivajo merodajne k zmernosti, da se končno ustalijo cene in se tako zajamči življenjska možnost predvsem delavcem in nameščencem.

Iz tega vrtinca zahtev, mogočih in nemogočih, še ni videti izhoda! Pod pritiskom dogodkov — kar je prišlo do izraza predvsem na zborovanju gospodarskih krogov v Vrbi, kjer je bil navzoč tudi zunanji minister Gruber — se je industrija obvezala, da ne bo spreminjala cen do božiča. Dotlej pa mora priti do neke vsestranske ureditve. Splošno vlada mnenje, da do razvrednotenja šilinga ne bo prišlo. Bati se je le, da nam na novo podarijo kak „dogovor — pakt“ o cenah in mezdah! Ker so avstrijski proizvodi na svetovnem trgu postali predragi, bo trpela zunanja trgovina, ki mora prinašati nujno potrebne devize (tuje denarne vrednosti). Zato nameravajo uvesti davčne olajšave pri izvozu.

Državni proračun, ki predvideva izdatke v višini 18.773 mil. šilingov, pa ima že predvidenega primanjkljaja 117 mil. šilingov. Kako bo izgledal, če bodo podprli še izvoz, se ne more reči. V zvezi s proračunom so prišle v parlamentu do izraza čudne stvari. Da samo imenujemo par števil. Pri državnih železnicah pride na 75.272 aktivnih uslužbencev 86.562 penzionistov, pri tobačni režiji pa celo na 4.202 aktivnih 8.645 penzionistov. Ob takem stanju ni čuda, da pravijo, da so Avstrijci narod rentnerjev. Da bi torej zboljšali življenjske prilike — ne da bi tudi znatno več delali — ne bo šlo.

Taka rešitev pa nekaterim krogom ne diši. Razumljivo je, da se vedno bolj pojavljajo skupine, ki se spominjajo „boljših“ časov, ko so pod Hitlerjem delali vzhodni sužnji, Nemci pa so bili gospodje. Kako daleč je še do tega, da bodo zopet izustili „Heim ins Reich?“ Minuli pa so časi, da bi tam leteli pečeni golobi v usta. Položaj v Evropi in v svetu bo pač prisilil tudi nepoučljive, da se ne morejo izogniti potrebi prijete pošteni za delo, če bodo hoteli dostojno živeti. —

Britanski poslanik za Jugoslavijo na Koroškem

Britanska vlada je imenovala v Jugoslaviji novega poslanika. To mesto je prevzel sir Ivo Mallet, ki je zastopal Veliko Britanijo dalje časa na konferencah zastopnikov zunanjih ministrov za izdelavo osnutka avstrijske državne pogodbe.

Ko je te dni potoval novi britanski poslanik za Jugoslavijo v Beograd, se je ustavil najprej na Dunaju, kjer se je razgovarjal z britanskim poslanikom za Avstrijo, ki je

istočasno tudi britanski visoki komisar za Avstrijo. Z njim je skupaj odpotoval na Koroško, kjer sta se oba britanska poslanika sestala na gradu Steniče (Tentschach) pri Celovcu s koroškim deželnim glavarjem, Ferdinandom Wedenig-om, z namestnikom deželnega glavarja, Hansom Ferlitschem in direktorjem uradov koroške deželne vlade, Newole-jem.

Ni še znano, o čem so se imenovani gospodje razgovarjali.

Kriza pri preskrbi mesa se veča

Ko so pred tedni vpeljali dva brezmesna dneva, so bile verjetno oblasti — ki navadno ne računajo s praktičnimi zahtevami življenja — prepričane, da bo to pripomoglo k premaganju pomanjkanja mesa. Mesa pa le ni hotelo biti od nikoder. Zato je moral izdati gospodarski direktorij pod predsedstvom zveznega kanclerja dr. ing. Figla še naslednje odredbe:

1. Zaradi potrebe omejitve porabe telečjega in svinjskega mesa je dovoljeno prodajati v mesnicah svinjsko in telečje meso in izdelke iz tega mesa samo ob sobotah in v gostinskih obratih je dovoljeno pripravljati jedila iz telečjega in svinjskega mesa samo ob nedeljah.

2. Brezmesna dneva ostaneta še naprej v veljavi.

3. Samo oni kmetje bodo dobili cenena inozemska krmila, ki bodo na javnih sejmih prodali svinje. Dobili bodo krmila v iznosu trikratne teže prodanih svinj.

4. Vsaka direktna prodaja svinjskega in telečjega mesa od producenta do potrošnika ali mesarja je prepovedana.

5. Povečati je treba uvoze svinj.

Na Dunaju je določena cena za kg žive teže za svinje na 14 šilingov (pri kmetu 12.50 šil.), kar bi odgovarjalo ceni mesa 23 do 24 šil. za kilogram.

Po zadnjih podatkih je dobila pri volitvah angleška konservativna stranka 321 poslancev, delavska stranka 294, liberalci 6 in ostale skupine 3 poslance.

Za pravico in enakopravnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

udarjal govornik, da je treba kmete v socialnem oziru izenačiti z delavci, tudi za kmete je treba izvojevati starostno zavarovanje. — Ena glavnih zahtev naših zastopnikov v kmetijski zbornici bo morala biti zahteva po enakopravnosti povsod in v vsakem oziru.

Ko je za beljaški okraj še govoril Peter Kofler in za celovški okraj Lovro Kramer, ki sta oba poudarjala velik pomen zborniških volitev za naše podeželje, je predsednik zaključil uspešno manifestacijsko zborovanje zastopnikov podeželja južne Koroške.

Vsi so se razhajali v zavesti, da more pripomoči samo skupno delo vseh do enakopravnosti in pravice. Današnje zborovanje pa je na poti do te enakopravnosti in pravice tudi južnega dela koroške dežele vžgen mejnik.

KRATKE VESTI

Po uradnih podatkih so v mesecu oktobru letos spet narastli življenjski stroški za nadaljnih 7. 68 odstotkov ter znašajo sedaj 938.29 (ako so bili v aprilu 1945 ti stroški 100 enot). Podražila so se v tem mesecu jajca, sadje in zlasti meso (za preko 30 odstotkov).

Imunitetni odbor avstrijskega državnega zbora je sklenil, da bo priporočal izročitev bivšega ministra dr. Petra Kraulanda sodišču zaradi razprave proti listu „Die Union“, ki večkrat očita dr. Kraulandu zlorabo uradne oblasti.

V Londonu je bilo posvetovanje zastopnikov držav Atlantske zveze. Pri tem so se zedinili o vprašanju, kakšna naj bi bila zveza med četami posameznih narodnosti in o vključitvi nemških edinic v zapadno-evropsko vojsko.

V New Yorku traja stavka pristaniških delavcev že nad en teden, stavka okrog 20 tisoč delavcev in v pristanišču so se nabrale silne množine neiztovorjenega blaga vseh vrst.

V Beogradu je bilo obsojenih 14 oseb zaradi vohunstva v korist Sovjetske zveze. Glavni obdolženec je bil obsojen na smrt, dva pa na dosmrtno ječo.

Glavni tajnik Združenih narodov, Trygve Lie, je v posebni izjavi izrazil upanje, da bo prišlo do sporazuma med Vzhodom in Zapadom.

Vodja vzhodno-nemških komunistov, Wilhelm Pieck, je pri svojem obisku v Pragi, kjer so ga slavnostno sprejeli, izjavil: „Nesprenemljiva, pravična in dokončna je izselitev nemške manjšine iz Češkoslovaške.“

Ameriški mornariški minister je izjavil, da bi v slučaju potrebe poveljstvo ameriškega sredozemskega brodogoja v slučaju napada na Zapadno Evropo odgovorilo z uporabo atomske bombe.

Novi britanski zunanji minister, Anthony Eden, bo odpotoval v Pariz, kjer bo predsedoval britanski delegaciji na zasedanju Organizacije združenih narodov. Pri tem pa se bo razgovarjal o raznih vprašanih tudi z ameriškim in francoskim zunanjim ministrom.

V Srednji Ameriki je prišlo preteklo nedeljo do ene največjih nesreč v zgodovini letalstva. Vojaško letalo je imelo na krovu 28 oseb in je kmalu po začetku vožnje treščilo na tla v bližini mesta Ciudad Flores v Guatemali. Pri tem je bilo mrtvih 26 oseb.

NOVA ATOMSKA EKSPLOZIJA

V puščavi Nevada v Združenih državah so zaradi poizkusa odvrgli preteklo nedeljo še eno atomsko bombo. — Prebivalci mesta Las Vegas, ki je oddaljeno 120 km od kraja, kjer je eksplodirala atomska bomba, so videli pri tem tako močen sijaj kakor ob vzhajajočem soncu. Detonacije ob eksploziji v mestu Las Vegas niso slišali.

ŠVICARSKE VOLITVE

V nedeljo so bile volitve v švicarski državni zbor. Nova razdelitev mandatov se ne razlikuje dosti od prejšnje. V novi sestavi imajo v švicarskem državnem zboru: radikalni 51, socialisti 51, katoliški konservativci 48, kmečka stranka 9, komunisti 5 in liberalni konservativci 5 poslancev.

Največ glasov so izgubili komunisti, prišli pa so socialisti in katoliški konservativci. — Udeležba pri volitvah je bila samo 52 do 70 odstotna.

Saj ne vedo, kaj hočejo

„Vorarlberger Nachrichten“ z dne 24. oktobra 1951 prinašajo članek pod naslovom „Slovenska manjšina na Koroškem.“

Dopisnik omenjenega lista se je mudil v vladni palači v Celovcu, da dobi tam podatke o vzornem položaju koroških Slovencev. Pri tej priliki dopisnik imenuje številko 3.300 koroških Slovencev pri zadnjem ljudskem štetju z dne 1. junija 1951. Takoj v drugem stavku pa dopisnik naglašča, da šteje slovenska manjšina na Koroškem 70.000 članov. To je seveda številka, ki se vsaj nekoliko približa dejanskemu položaju. Če bi pa hoteli prištevati slovenski manjšini vse, kar je slovenskega pokolenja, tedaj pa bi se verjetno dopisnik sam ustrašil številke.

Da je smatral dopisnik za potrebno, da udari po dvojezični šoli, to se razume.

Moti se dopisnik imenovanega lista, ko govori o dveh komunističnih skupinah in sicer o titokomunistih in o kominformistih, ki se med seboj hudo „dajejo“. Lahko mu zagotovimo, da je med Slovenci prav za res bore malo komunistov, še manj pa ta-

kih, ki bi se medseboj bili.

Kako pa so razmere vzorne, naj dokaže predvsem dejstvo, da so si jugoslovanski poštarji pri svojem obisku na Koroškem „ogledali“ tudi slovensko občino Sele, ki šteje po dopisniku 400 duš, v resnici pa jih je nad tisoč. Torej živi v Selah samih nad eno tretjino vseh Slovencev po zadnjem ljudskem štetju. Tega pa verjetno tudi „mojstri“ tega štetja sami ne verjamejo. Sicer pa pri nas „levica“ ne ve, kaj „desnica“ dela in narobe. Ali pa bi napisali obširen članek o rodumu in vprašali, kam so izginili Koroški Slovenci tekom osemdesetih let, ko je po uradnem štetju njihovo število padlo od 120.000 na 8.000? Nad 97% naroda je torej nekdo uničil. Ni li to nasilno iztrebljanje, ko so zdravstvene prilike uradno priznane dobre in ni bilo nobene kuge, če izvzamemo nemški „šovinizem“, ki bi bil seveda najraje takoj pogoltnil vse Slovence.

V marsičem bi pač dopisnik V. N. tozadevno lahko dobil potrebna pojasnila, če bi se, razen pri vladi, pozanimal tudi pri slovenskih organizacijah.

NA OBIRSKEM

Na nedeljo, dne 7. oktobra, smo Obirčani pozdravili našega novega dušnega pastirja, preč. g. Tomaža Holmarja. Mnogo faranov je na ta dan že na vse zgodaj čakalo pod lipo nad cerkvijo, veliko jih je morda prišlo tudi samo zato, da bi videli in slišali „ta novha guspuda“. Ko so preč, g. župnik prišli iz župnije sem proti lipi, jih je pozdravil moški zbor s pesmijo „Pozdrav“ (Zadoni nam), nato so otroci pevci deklamirali:

Dobro došli!
Zakličite Vam obirske višave,
pošiljajo Vam zdaj prve pozdrave!
Vse hiše iz naše doline,
vsi hribi in naše planine,
vse kočice in cerkvici dve
k temu pozdravu pridružijo se!
Pozdravljen, o novi nam dušni pastir!
iz srca zdaj vseh se glasi.
Ko čreda danes prvič pred Vami stoji,
vsako ovčico goreča želja polni,
da dolgo bi tukaj ostali nam Vi!
Dobrodošli in prvi pozdravi!
Doni iz srca, otrok vseh, naše župnije...
Do bližnjih hribov in gor v daljavi
naj teh pozdravov zvok se razlije —

Ko je majhna učenka izročila slavljenču šopek cvetic, so se mali „slavčki“ vstopili v krog in zapeli korajžno-veselo:

Obirčani smo mi,
vesel'ga srca vsi!
Mi pojemo in juckamo
in marnjemo prijazno vmes.

Obir, on straži nas
in dalč pozdravlja Vas.
Mi delamo in molimo
in ljubimo domači kraj...

Pri nas pač že vedno
prav lušno je bilo.
In srečno je življenje vse;
ostanite zdaj še Vi pri nas!

V imenu faranov je spregovoril g. učitelj nekaj pozdravnih besed. S pesmijo „Mili kraj“, katero je zapel zopet moški zbor, smo končali sprejem. Gospod župnik so bili globoko ganjeni in so se s solzami zahvalili rekoč: „Usoda me prestavlja od ene strani na drugo. Veliko župnij sem že prevel in zopet zapustil, a tako prisrčnega

NOVA IZJAVA

Dne 20. junija 1949 so zunanji ministri na konferenci v Parizu odločili, da ostane avstrijska državna meja na Karavankah. Jugoslavija je takrat proti temu sklepu odločno protestirala.

Zadnji petek, dne 26. oktobra 1951, pa je v Zagrebu izjavil član politbiroja jugoslovanske komunistične stranke Moša Pijade, da se Jugoslavija odpoveduje vsaki teritorialni zahtevi napram Avstriji in to pod pogojem, da se priznajo koroškim Slovincem iste pravice, kakor jih uživajo manjšine v Jugoslaviji.

Z naše strani bi tej izjavi dodali še, da predvideva osnutek državne pogodbe za Avstrijo v svojem členu 7 a povsem konkretne določbe glede pravic koroških Slo-

vencev in da bomo seve tudi na izvajanju teh določb vztrajali.

Nikakor pa se ne moremo strinjati z uvodnikom v „Neue Zeit“ z dne 28. oktobra, ki se istotako bavi s tem vprašanjem in trdi, da so prilike na Koroškem tako vzorno urejene, da lahko služijo drugim za vzgled.

Ruski pregovor pravi: „Resnice ni mogoče v ognju sežgati in ne v vodi utopiti.“ Na Koroškem pa so tekom zadnjih 80 let „uradno“ uničili nič manj kakor 97 odstotkov vseh Slovencev, kakor poročamo na drugem mestu današnje številke. Mogoče je samo eno: ali lažejo že 80 let vsa „uradna“ ljudska štetja ali pa „uradne“ izjave, da Avstrija „vzorno“ skrbi za nas Slovence.

sprejema pa nikjer nisem doživel.“

Obirčani nismo kaj posebni ljudje, ampak srce pa imamo na pravem kraju. Pri nas na Obirskem ni ničesar lažje, kakor pa solze točiti. Nekateri pravijo: „Prej, ko so oni gospod odšli, smo jokali, zdaj, ko smo

novoga dobili, smo zopet jokali...“ Če se kdo pri nas na hojseti poslavlja, se jokamo, pri pogrebih jokamo... in nekateri v glazek pregloboko pogledajo in se tudi v resnici jokajo... Res, srce imamo na pravem kraju. —

V spomin vojnim žrtvam iz kapelskih hribov

Čas beži — toda spomin na Vas, vojne žrtve, je vedno svež. Sončnih dni Vašega bivanja med svojci ni več... Mirka kosti počivajo in čakajo vstajenja v Srbiji, Jožka v Franciji, Hanzeja v Italiji, Foltija v Rusiji, Toneta v Dachau-u in še mnogo ostalih širom sveta... Zaman Vas čakajo matere, očete in sestre sleherni dan in ob vsaki uri. Zaman Vas čakajo otroci in žene, telo Vaše je mrtvo, a duh Vaš veže živ med nami! Zgled ste nam v narodni zavednosti, zgled ste žive ideje, na katere oltarju je pregorela nit življenja, zgled ste tudi pokorščine, četudi mogoče nadutemu diktatorju. Mnogi ste žrtve nesmiselnosti in zarjavele sebičnosti bližnjega. Odpustite jim in ne kličite maščevanja nad nje, prepustite maščevanje Vsemogočnemu.

Nem drhtim pred veličastnostjo Vaših žrtev, mislim na Vaše rane, iz katerih je kri napajala tujo zemljo kot seme bodočega blagostanja in zaželjenega miru. Ob tej misli spoznamo svojo nevednost pred Vami. Z Vašo krvjo napojena zemlja še danes kliče in moti današnje diktatorje, ko jih opominja, da spoznajo in priznajo človeško dostojanstvo. Človek ni instru-

ment oholega diktatorjevega napuha! Vaše žrtve naj budijo in pozivajo k kesanju brezsrčne tedanje in sedajne trinoge. Čas je, da civilizirani svet opusti sedanje barbarstvo. Naj bi tudi Vaša kri bila seme, iz katere naj bi rastle ljubezen, da ne bi nova kri novih žrtev pojila našo zemljo...!

Kakor tuji se danes bratje spogledujemo in iščemo besede sporazuma... Zdi se nam, kakor da bi nam bila zemlja in narod nepoznana in lastnega gorja ne vidimo več. Kdo je kriv, da svet že zopet žari v krvavi zarji? Že zopet človek mori človeka, četudi rane pretekle morije še niso zacelejene. Oh, ljubezen, kdo te je ukradel in kdo te je umoril?

Bratje, ki ste mrtvi, toda vendar tako živi. Razumem Vas, učite nas medsebojne ljubezni, polagate nam jo v srce, kakor nekdanj zakonodavec: „Ljubite se med seboj“!

Poznamo Vaše naročilo, ki pravi, da je v edinosti moč in da naj nadaljujemo borbo, ki ste jo vi potrdili s svojo krvjo. Če bomo tu klonili, kdo bo varuh Vaših lepih in mirnih domov čez 10 let in kdo čez 100 let? Oh, zemlja naša, kdo te bo ljubil čez 100 let, ali ti bo ostal naš rod zvest? Daj nam v bodoče še močan rod, ki bo čuvar naše kulture in naših naravnih lepot...!

Carinthia I, 1951, letnik 141.

Pred kratkim je izšel pod uredništvom direktorja koroškega Deželnega muzeja, prof. dr. Gotberta Moroja, 141. letnik glasila koroškega Zgodovinskega društva, Carinthia I. Je to obsejna knjiga na 820 straneh z dvema načrtoma na prilogah, krasno izpričevalo za Geschichtsverein in urednika dr. Moroja. Posvečen je ta letnik 5. zborovanju avstrijskih narodopiscev, ki se je vršilo l. 1950. Kot že motiv sam pove, je večina prispevkov s področja narodopisja, nekaj malega je arheologije, slede drobna izvestja, knjižna poročila, poročila o omenjenem zborovanju in letno poročilo o delovanju Geschichtsvereina. Vsebinska je naravnost neizčrpna.

Nemogoče je v okviru majhnega časniškega članka obširneje poročati o tem letniku, zadovoljiti se moramo s sumaričnim sistematičnim pregledom. Najmočnejše je zastopana takozvana materialna kultura. O kmečkih domovih razpravljajo članki na str. 258 (Kotzurek o domovih med Zelezo Kaplo in Selami) ter str. 267 (Pichler). O lini nad ognjiščem, lie, liah'n, govori E. Kranzmayer (244). O Moser nadaljuje svojo zanimivo in temeljito študijo o kmečkem pohištva na Koroškem (277). Ljudsko gospodarstvo je lepo zastopano z več prispevki, ki obravnavajo košnjo v Nockih (Maierbrugger, 351), plotove in njih napravljanje ter razsvetljava v dolini Liesere (355, Schmid), domačo obrtnost v Heiligenblutu (Treven, 399), planšarske kmečke dvore (Schwaighöfe) o Gornji Ziljski dolini (367, Tiefenbacher) ter ribištvo pri homburški gosposki (Wagner, 450). V gospodarsko in pravno zgodovino koroškega kmeta, zlasti zgornjekoroškega, nas vodi Fresacher (383) in Th. Wagner (419) s svojimi razpravama o kmečkih obvezah in davcih.

Bogato je zastopano tudi poglavje o duhovni kulturi. O obrednih kruhkih pri koroškem ljudstvu govori Burgstaller (171), o vlogi romanja v ljudskem verstvu in običajih G. Gugitz (181), o saneh, s katerimi so se višarski romarji sredi poletja vozili v dolino, L. Schmidt (241) in o običajih iz St. Oswald pri Klein-Kirchheim-u Oswin Moro (326). O pripovedkah o koroških svetih gorah razpravlja P. Leber (765). Koroški glasbeni folklor obravnavajo Anderlüh (66) in Kollitsch (84, 125), ljudsko plesno umetnost pa R. Wolfram (50). L. Kratzbacher (136) objavlja izčrpno študijo o oblikah pozornic ali odrov v koroško-štajenski ljudski dramatik, medtem ko go-

vori A. Dörrer o takozvanem Neidhartspiellu (160). Odnosaje med narodopisjem in upodabljalno umetnostjo raziskuje S. Hartwagner (355). O. Moro se spominja koroškega narodopisca F. Franzisija (6).

Lep pregled potopisov in spominskih spisov o Koroški objavlja Carinthia I izpod peresa G. Gugitza (16). Za narodopisca so ti viri navadno precej važni.

Arheološki članki navidez padajo iz okvira narodopisne, toda na svoj način so vendarle utemeljeni, saj obravnavajo takozvano palaeontologijo ali prarododolje Koroške. O Keltih in njih etičnih svojstvih govori H. Kennerjeva (566), o Tauriskih v Noriku Müller-Karpe (594), vprašanju keltskih mest, takozv. oppid, je namenjen članek H. Vetterja (677), in kipec noriškega čolnarja, ki je bil nedavno najden na Magdalenski gori, je predmet razpravi L. Schmidta (717).

Iz domoznastva so razprave o stavbnem razvoju Beljaka v novi dobi (nadalj., R. Wurzer, 488) in o pekovski obrti v Beljaku izpod peresa R. Cefarina (458).

Med drobnimi izvestji so informativni referat o narodopisju na Koroškem (O. Moser, 775), poročilo o stanju in nalogah raziskovanja pohištva v Avstriji (Lipp, 780), študija o sestavi ljudskega življenja (Hans Koren, 783) o narodopisju kot učnem predmetu na srednjih šolah (A. Haberlandt, 786), o narodopisju v Italiji (Vidossi, 789), o vprašanih raziskovanja alpskih pripovedk (L. Schmidt, 790), o legendah v Notranji Avstriji (L. Kretzenbacher, 792) in o narodopisnem zborovanju na Koroškem (795).

Knjižna poročila pač lahko preidemo.

Koroška je v narodopisnem oziru precej bogata dežela in je v mnogih predelih do današnjih dni ohranila ono etnografsko obeležje, katero raziskovalec rabi kot vir za rekonstrukcijo stare kulture. To dejstvo je tembolj čudno, ker je koroški kmet tudi v najoddaljenejših krajih sorazmerno mnogo bolj moderniziran nego njegov kranjski kolega. Morda ne bi bila odveč študija, ki bi pojasnila katerim elementom gre zasluga za to konserviranje prvotnega kulturnega štadija. Da imajo geografski činitelji pri tem pomembno vlogo, je izven vsakega dvoma. Razen vsega drugega je pa Koroška še izrazita pokrajina, na kateri se križajo in preplachujejo razni kulturni in etični krogi in ji to vzdaja še prav posebno noto, seveda pa tudi dokaj zamotava

celotno raziskovanje. Če je dovoljeno napraviti ob pričujočem letniku Carinthije majhno opombo, potem v tem smislu, da pogrešam predvsem članka, ki bi obravnaval prav to stran koroškega narodopisja v sistematični obliki. Že samo s tem bi tudi prišlo nekaj sintetičnega v to zajetno knjigo, kar bi ne imelo samo metodne vrednosti, temveč tudi dobrih del pedagoške. Zdi se, da današnje etnografske šole vendarle izgubljajo spričo pragmatičnih obilic tisti stik s celoto, ki je za znanost vselej neobhodno potreben. In v tem bi morala vršiti svojo funkcijo publikacija kot je navzoča.

V knjigi ni mnogo prispevkov slovenskega dela dežele. S tem seveda ni rečeno, da knjiga za slovenskega inteligenta ni zanimiva. Treba jo je najtopleje priporočiti i njemu v čitanje, študij in v razmišljanje. Le s poznavanjem soseda in s spoštovanjem njegove kulture in dela je možen napredek, tu in tam. Kotzurekov prispevek ne prinaša nič posebnega o hišah med Zelezo Kaplo in Selami. Urednik je pri njem pravilno korigiral izraz Pirl, ki tod ni v rabi, tudi izraz „Labm“ (str. 260) ne ustreza stvarnemu stanju in je kot tak nepristen. Če pa se v zapuščini tega notarja nahaja še več materiala, bi bilo misliti na njegovo objavo. Zanimiv je Kranzmayerjev prispevek o lini na zapornico nad ognjiščem. Z ozirom na etimološko in stvarno kompleksnost bi ta predmet zaslužil nekoliko preglednejšo razčlenitev in obdelavo. Leva, lina — ta dva izraza sta tudi na slovenskem ozemlju bogato zastopana, čeprav redko v pomenu dimnik, še bolj redko pa v pomenu ognjišče (str. 256). Meni ni znan za slednje noben primer. Osnovnega pomena za študij ljudskega pohištva je razprava, ki jo objavlja Moser. V tem zvezku nadaljuje skrinje, obdelava omare ter zaključuje razpravo. Dve potezi odlikujeta tega pisatelja oz. njegova dela; natančno poznavanje terena in precizna raba slovenskih izrazov glede na njih lokalno razširjenost. Za osrednje-slovenski material se mora v pomanjkanju drugih virov naslanjati na Pletersnika; je to majhen opomin med vrstami na ono stran Karavank. Tudi se iz njegovih razprav jasno razodeva pomen historičnih virov za narodopisje pohištva. Kar se besede gantrle tiče, omenjam, da sem v Ziljski dolini tudi čul različno izreko kantrle (ad str.305), čeprav slovenski Korošci k radi spreminjajo v g. K Burgstallerjevemu članku o božičnih kruhkih bi bilo pripomniti, da pogrešamo novejših slovenskih zapisov

in študij, tako B. Orla Od kruha do malega kruha, Etnolog 1938, kakor tudi njegov članek v Narodopisju Slovencev, nadalje Kotnika in predvsem M. Turnška „Pod vernim krovom“. Ali ne bi bil že skrajni čas, da bi jugoslovanski znanstveniki pričeli objavljati svoj bogati zbrani material? K ostalim prispevkom s področja duhovne kulture bodo morali reči besedo poklicani, tako je opozoriti na Gugitzov spis o romanjih (181), na višarski običaj sankanja (241) ter na Kretzenbacherjevo študijo o obliki ljudskih gledaliških odrov (136).

Se besedo o arheoloških prispevkih. Govoriti v okviru narodopisja o Keltih, zato obstoje zlasti na Koroškem dobri razlogi. Zato ni napačno, če je urednik prevzel v ta letnik članek H. Kennerjeve, kajti tudi preprosti bralec si bo lahko ustvaril za silno sliko o keltstvu. Morda bi bilo njena izvajanja dopolniti z nekaterimi jezikoslovnimi podatki izpod peresa francoskih linguistov. Kar se ornamentike Keltove tiče, bi opozoril na tozadevno izvajanja R. Ložarja na raznih krajih, jih upoštevajo tudi nemški in drugi keltologi. Tauriski so bili veliko keltsko pleme, ki je bivalo na Koroškem in Kranjskem. H. Müller-Karpe je zbral literarne virov, ki o njih govorijo in obdelal zelo pregledno njih zapuščino, nahajajočo se v koroških in slovenskih muzejih. Reči je treba, da je bilo to vprašanje zrelo za tako objavo. Dovolil pa si je Müller-Karpe v tem članku netaktnost, ki je zrel znanstvenik ne sme zagrešiti niti napram avtorju, čigar delo uporablja, niti napram uredniku, ki objavlja njegov spis. Najmanj devetkrat je pri citiranju Glasnika Muzejskega društva za Slovenijo XV, oziroma Vodnika po Arheološkem oddelku zamolčal ime avtorja. Za konec moramo omeniti še en članek in to je L. Schmidta razgledani prispevek o kipecu čolnarja z Magdalenske gore. Zgolj metodično zgledno napisan, je ta spis nadvse lep primer mitološko (bajeslovno) - etnološke (narodoslovne) analize, ki odpira široke vidike in vpoglede iz te navidez brezpomembne kulturne ostaline. Vsakomur ga je treba priporočiti v čitanje.

Iz gornjih vrst je razvidno, da vsebuje 141. letnik Carinthije I bogato vsebino in mora zbuditi pozornost za domoznastvo zainteresiranega inteligenta. Da more danes kako Zgodovinsko društvo izdajati tako obsejne publikacije, je treba pripisati ne le agiliti izdajateljev in urednika, temveč tudi javnim faktorjem, ki to kulturno delo podpirajo.

Za naše gospodinje

Kaj pa plaka tam na vrtu
bridko in premilo?
Zadnje cvetje se poslavlja,
v zimsko gre gomilo!

...da, v zimsko gre gomilo... Toda, tega plakanja na vrtu ne vzamemo tako tragično...

Spet vigredno bode sonce
gredice oblilo.
Z zimске se gomile zopet
cvetje bo zbudilo.

Lepše bi bilo govoriti o delu na vrtu vigredi, ko mlada moč narave sama priganja dekle in gospodinjo na vrt med grede, kjer je neomejena gospodarica tega najdragocenejšega koščka domače zemlje.

Pa tudi jesenski dnevi ji nudijo mnogo užitka in opravka na vrtu; tam ruje iz zemlje zadnje bogate plodove, polne zdravja in sončne energije, katero potrebujemo za dolge zimске mesece.

Gospodinja s ponosom polaga v košare rumeno srčno endivijo, krvi polno rdečo peso, črno sočno zimsko redkev, rožnati korenček, trdo zraščene zeljnate glave, kolerabce in jušne zelenjave: zeleno, peteršilj, por. Pa tudi drugo zel, ki še v naših razmerah v pošteve pride: črni koren, hren, repa, rožnati in kodrasti kapus in karfijola.

Gospodinja, ki svojo družino ljubi, z veseljem spravlja sad svojega dela in truda v zimsko shrambo, to bogato zakladnico vitaminov. Govorj ji ljubeče srce: „Družinica, tudi pozimi ti odprem vir zdravja v obliki pravilno sestavljene hrane in obilice salat, zelenjavnih juh in prikuh.“ Tako bo ustrezno našim potrebam in predpisom zdrave kuhe.

Na kmetih pogrešamo večkrat pravo zimsko shrambo. Srečna družina, katera jo ima. Dobra klet, ki ni prevlažna in v kateri ne zmrzuje, je najboljša konzervna posoda za zimsko zel, kateri ne jemlje dragocenih vitaminov. Sicer pa jemljemo za prezimovanje tudi zaboje, zabožčke, celo cvetlične lončke, jarke v zemlji na vrtu ali na njivi in tople grede.

Priprava za to je enostavna.

V klet k zidu nanosimo svežo suho prst, ki jo lahko pomešamo z drobnim peskom. To kletno gredico ogradimo z desko. Sem nasadimo jušno zelenjad. Bolje je, da jo polagamo poševno na zemljo in vrsto za vrsto zasipamo s prstjo. Tudi v zaboje sadimo tako, da zaboje nagnemo in vrsto dolgih korenin zasujemo s prstjo. Ko je zaboje napolnjen, ga postavimo na primeren in priročen kraj. Majhne zabožčke z zeleno, peteršiljem in drobnjakom postavimo v shrambi ali tudi v kuhinji na svetel kraj,

kjer nam celo zimo zeleni in služi pri kuhi kot dragocena začimba.

Jušni korenček obeh vrst posejamo v kup peska v kleti, ali tudi v prst.

Peteršilj, por pa tudi korenček dobro prezimi na planem, to je na vrtu. Ima pa ta zel sovražnike, oziroma prijatelje in ti so miške, ki obglodajo korenike tako, da za kuhinjo ostane samo še obod. V kletih zato pridno nastavljam mišje pasti. Pa še bolezen, gniloba rada napade jušno zel. Da si jo vendar le ohranimo za potrebo, jo konzerviramo, in sicer v soli, ali pa jo posušimo. Oboje je praktično. Sušenje zelenjave je zelo enostavno: zrežemo jo na kolesčke ali jo podolgem razcepimo in posušimo polagoma, ne na vročini. Posušeno shranjujemo na suhem prostoru v vrečicah ali škatljah. Poleti, ako je še kaj imamo in je vlažna, jo rad napade nadležni molj. Suho zelenjad pred kuho namakajmo v mlačni vodi in jo šele potem dajmo v jušni lonec, da se lepo razkuha.

Za konzerviranje s soljo vzemimo na 1 kg, na kolesčke narezane zelenjave, ¼ kg soli, dobro premešajmo, jo dajmo v primerne steklenice, potrosimo povrhu plast soli in zavežimo s pergamentom. Po potrebi jo jemljemo za različne juhe. Pri kuhi odračunajmo sol, ki pride k jedi že z zelenjavo. Na ta način konzerviramo dobro sesekljan zelen peteršilj, da služi v zimskem času kot dobra začimba v prežganju za juhe in omake.

Jama za prezimovanje mora biti pri-

Milka:

Bratovi gomili

Zarje, zarje rdeče
so zaton oblike.
Bele astre, sveče
na grobeh so vzklile.

Kje pa, brat moj mili,
tvoja je gomila?
Roka blaga, si li
bratu venec zvila?

Morda grob globok je,
v njem od trupel tema;
morda tisoč rok te
v grobu tem objema.

Če ti astre, sveče
ne krase gomile —
naj bi zarje rdeče
žarko jo oblike.

pravljena na suhem prostoru; najboljša so pečena tla. Jama naj bo globoka 50 do 60 centimetrov. Za vlaganje repe in pese jo lahko obložimo s slamo.

V tako jamo (brez slame) tesno vložimo zelenjad, kakor endivijo, ohrovt, kolerabce, karfijolo ali tudi zelje in korenine zasipajmo s prstjo. Jama pokrijemo z deskami in s slamo, čez katero damo, kot utež, nekaj smrekovih vej. Ob robu jame naredimo okrog in okrog nasip iz zemlje, da jo zavaruje pred dežnico in mrazom.

Prav tako, kakor jušni zelenjavi v kleti, naredimo gredo zgoraj omenjeni zelenjadi.

Zelje, ki je paruvano, obesimo pod strop ali ga vložimo v jame, toda tako, da stoji na glavah, steblovje s korenino navzgor.

Idealen prostor za prezimovanje je izpraznjena topla ali gnojena greda. Zelenjavo vložimo, kakor smo to govorili o jami. Obod tudi zasujemo s prstjo ali obložimo z gnojem. Pokrijemo z deskami in s slamnato odejo.

Vsako prezimovališče ob lepem vremenu zračimo in odberemo kar je poškodovane, nagnitega in usahlega.

Ob koncu bodi še povedano, da z delom spravljanja za vrta počakamo, če je le mogoče, do novembra. Spravljam ob lepem, vetrovnem vremenu, da pride v zimsko shrambo suha zelenjad. Nezdravih, slabo razvitih rastlin in korenin ne shranjujemo. V shrambo dajmo zelenjad, ko je primerno pripravljena, otrebljena. Jušni zelenjavi odstranimo odvišno zel. le srce naj ostane. Rdeče pese ne smemo raniti, da ji pri kuhi ne izteče sladki sok.

Zimsko redkev, rdečo peso, in repo, če jo hočemo za kratek čas ohraniti za sladko prikuho, dobro s prstjo zasujemo, da ne postane puhla in lesena. —

Limbarski

Krinke

Vidim vse polno zakritih obrazov,
podlo hinavstvo zavija oči,
slišim obilico sladkih izrazov,
skrito sovraštvo tako govori.

Gabijo se mi zakrinkana lica,
lažne besede in trde roke,
ki se ne zganejo, kadar krivica
bije po žrtvah in širi gorje.

Kamor se ganem, povsod jih srečujem
take, ki nimajo v prsih srca,
čustvo ugaša doma in na tujem,
brata že skoraj več brat ne pozna.

Krinko si danes sebičnost nadeva,
krivda si spretno zakriva poraz;
drugim ošabnost napake našteva,
sebi s črnim umiva obraz.

Spisal: J. SIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC

ROMAN 38. nadaljevanje

„Chelčičky, Štutny, Hus, Žižka, Komensky, Havliček, Polacky — sami hribovci,“ je šepetal Holoubek zroč naravnost v temo pred sebe in zdelo se mu je, da vidi te junaške postave, porajajoče se iz somraka preteklosti in stopajoče skozi zgodovino... „Ali bi se mogli razviti v takem okolišju, kakor je tu?“ vpraša samega sebe. In vstati je moral, skočiti od mize, tako se je vse v njem uprlo in klicalo. „Ne, nikdar ne.“ Stopil je k oknu, toda srce mu je hitro napolnila žalost. Njegova duhovna srenja, ki se je dušila v temi in megli, je ležala pred njim. Kolikokrat je že tako nanjo zrl. Kolikokrat je že videl slabo razsvetljena, zastrta okna, kako škilijo v temo in kako le v vaški gostilni žari bleščeča luč nad vhodom. „Ne, ti ljudje ne čutijo bridkosti duševnih bojev, nikoli ne zahrepenijo po notranji svetlobi resnice, nikdar se ne dokopljejo do lastnih nazorov in načel. Vedno bodo tiste barve, ki je pravkar v modi, prisegli bodo na prapor, ki zmaguje, priznavali bodo vero, ki obljublja največ dobička. Svoje prepričanje bodo odložili kakor ponošeno sukno in z lahkim srcem si nadenejo novo, ko bo terjala to od njih korist in časovna smer javnega mnenja. Gmotne in gospodarske stvari izčrpavajo vse njih sile, skrbi jih le prodaja in nakup. Letina — dobiček, to je njih najvišji cilj, revnih in bogatih, vernih in nevernih, agrarcev in socialistov. Dušev-

na brozga, plitvi ljudje, polovičarji in nedosledneži, ki ne zmorejo ničesar do konca premisliti, duševni lenuhi, ki jim dajejo hrano strankarski časopisi — da, taki so njegovi župljani.“ Holoubek se je obrnil od okna, se zavrtel na peti, štrnil z vžigalico in naredil luč. Svetloba se je hipoma razlila po sobi in razpršila temo. Vsa soba, stene, strop, pohištvo in tudi Holoubek sam so se kopali v njenem žaru in plamen se je s svojimi mehkiimi, nežnimi žarki dotikal vsega ter vse nalahko zapredal.

„Jaz sem luč sveta,“ je skorajda glasno zaklical Kristus na križu, k čigar nogam je Holoubek pokleknil k večerni molitvi; čisto razločno je slišal te besede v svoji duši.

„Če si že luč sveta, moraš biti še moja luč,“ je molil duhovnik in dvignil oči od Kristusovih nog k njegovi s trnjem kronani glavi. „Ti si moj učenik, jaz pa tvoj nespametni učenec.“

„Torej pridi bliže k meni,“ je zaslišal Holoubek sladki Kristusov glas. Toda zdajci mu je zabobnelo v glavi, pred očmi se mu je stemnilo, v ušesih mu je silno pokalo, kakor da se ne bi trgale žilice, ampak korenine, grozna bolečina mu je stisnila čelo, mrzel pot ga je oblihl. Hotel se je dvigniti, odpreti okno, zakričati — toda že je izgubljal zavest, razprostrl je roke, hipoma zagrabil stojalo s cveticami in se zgrudil s klečalnikom na tla.

„Kaj pa to pomeni,“ je spodaj v kuhinji Barica dvignila glavo, ko je na stropu votlo zabobnel padec in so takoj za njim zaropotal padajoče rože. „Da mi je prevrnili stojalo za rože! Pa naj jih! Ne grem gori! Naj si sam popravi! Saj bo sam pritekel dol

po metlo in lopatico.“ Tako se je jezila in kljub temu tenko prisluškovala. Ničesar več ni čula, niti miš se ni zganila. Zdajci je Barica v strahu zatrepetala.

„Da ni morda...“ ni si upala dalje misliti. „Vedno je tožil, da ga glava boli, jed mu ni dišala, odšel je brez večerje — stopača sta ga razdražila,“ — noge so ji od strahu kar odvevale. „Kaj naj si začnem sama samcata, v tej tujini,“ se ji je posvetilo v glavi in že je tekla po stopnicah k bratu.

„Zdravnika, hitro tecite po zdravnika,“ je naglo zaoril po hodniku njen obupani glas.

„Kaj se je zgodilo, gospodična,“ je pritekla služkinja iz kuhinje.

„Pošlji sem Hanzeka, ti pa hitro skoči po zdravnika, gospod župnik je omedlel,“ je z začuda ostrim, kakor jeklo trdim glasom ukazovala gospodinja in pokleknila ob njemu.

Zdravnik je bil v gostilni, toda takoj je odložil karte, ko je pritekla župnijska dekla, in šel z njo. Vrnil se je približno čez eno uro. Družbo je našel že zbrano. Suho in mirno ji je naznanil: „Župnika je zadel možganska kap. Vsaka pomoč je zaman.“

III. V NEBO!

„Bog me kliče, moram ubogati,“ je zvenela po možganih poslednja Holoubkova misel na tem svetu. Boletno so se sicer trgale vezi, ki so spajale njegovo telo z dušo, toda brž ko se to minilo, se je skoraj veselo in z radostjo ločil od vsega, kar mu je bilo tukaj dragega in milega. Tudi na svoje grešno telo, ležeče na postelji, na Barico

Hanzeka in zdravnika je gledal brezbržno, od ničesar in nikogar se ni poslavljaj z bolestjo, niti od cerkve, niti od šole z otroki, niti od revnih, ne od gradu in ne od kraja. „V Markovem bi bil najbrž teže umiral,“ je pomislil in se pripravljaj k odhodu.

„Kaj naj si pa jaz sirota sama tu začnem,“ je slišal tarnati sestro in tudi to ga ni ganilo.

„Ljuba Barica, saj si boš že kako pomagala, cerkovnik zjutraj pohiti h gospodu dekanu, poslali ti bodo upravitelja, brzojavila boš domov, oče in mati prideta sem in stvar bo rešena. Mene pa čaka drugačna skrb. Gospod Bog me je tako nepričakovano poklical, zdaj se moram med potjo k njemu malo zbrati, da bom pri sodbi...“

„Tak pojdi že vendar in ne mudi se zastonj tu,“ je slišal Holoubek in, kd je obrnil glavo, je zapazil, da stoji tik pod križem pri samem klečalniku njegov angel varuh. „Angelček moj, varuh ti moj!“ se je takoj razveselil besed iz molitvice, ki se je je nasrkal iz materinih ust in je nikdar ni pozabil moliti. Zdaj je takoj vstal in radovoljno nastopil pot z njim.

Hladnomoker jesenski večer mu je zavel naproti, črna tema je ležala na Treščicalh, mrzla, gosta megla je pogoltnila luči na postaji, celo obločnice pri cukrarnah je niso mogle predreti. Po kmetijah so lajali spuščeni psi, na zvoniku pa se je oglašal čuk. Drugače pa je bila povsod globoka, mrtva tišina.

„Hvala ti, da si prišel pome,“ je boječ načel Holoubek. „Temno je kakor v rogu, kako naj bi sam našel pravo pot, gotovo bi začel!“

Pajek

Stkal je pajek v kotu
prav pod stropom mrežo
kamor se postavil
budno je na prežo.

Mimo pride muha
lahkoživa, mlada,
tkalca sredi mreže
videla bi rada.

Toda — kakor v zanki
ji obstane noga,
v nitko je zadel
revica uboga.

Trudi se in dviga,
da bi odletela,
a pri tem že nova
past jo je prijala.

Vseh mrtvih god

Zvonovi vam prepevajo
za god svoj žalni spev,
nesmrtnost razodevajo,
globok je njihov odmev.

Jesenske cvetke tarnajo,
povite na grobel;
livade pogovarjajo
se o pomladnih dneh.

Nad grobom sklonjen tudi jaz
pogrezam se v mladost
in gledam materi v obraz —
o, blažena sladkost!

Recite, mamica, samo,
kaj dam naj Vam na grob? —
Cvetice na gomilah mro,
hladi se že povsod.

„Pod križem lučko mi prižgi,“
šumi iz grobnih tal.
„Ta luč naj v božjo čast gori,
čeravno cvetje obledi,
a križ bo še ostal.“

Na grob...

(Sestrica sestrici)

Na grob me vleče
nazaj, nazaj, nazaj,
kjer ti ležiš.

Da bi ti slišala
slavce, škrjance,
kako pojo!

Da bi ti videla
lilije, nageljne,
kako cveto!

Naj še tako pojo,
naj še tako cveto, —
grob tvoj je tih in nem.

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob 1/2 9. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Popoldanska služba božja je ob nedeljah in praznikih ob 16.00 uri.

SMIHEL NAD PLIBERKOM

Na praznik Kristusa Kralja smo obhajali obenem zahvalno nedeljo z zahvalno procesijo, pri kateri so nesle deklice v belih oblekah in z vencih na glavah na krožnikih poljske pridelke. Pri maši so darovale te poljske darove v imenu fare Vsemogočnemu v zahvalo za dobro letino. — Krompirja smo kar dobili po volji, ravno tako ajde. Žita so bila dobra, tudi sena spomladi je bilo v izobilju, pač pa je otava popolnoma odpovedala zaradi prevelike suše. — Suša je, ki nas ponavadi tepe.

Sadja pa še za dom ni bilo dovolj. Kateri hočejo napolniti svoje sode, morajo iti v druge kraje po sadje.

DOLINČIČE

V nedeljo, dne 28. oktobra zvečer, so napadle gospodarja Maksa Rožmana, p. d. Pongraca v Dolinčičah hude bolečine. Poklicali so zdravnika, ki je ugotovil nevarno želodčno bolezen. Ukretil je takojšnji prevoz bolnika v bolnico v Volšperk.

Želimo, da bi se mladi gospodar kmalu zdrav vrnil v krog svoje mlade družine, ki ga zelo potrebuje in pogreša.

Isti dan si je zlomil nogo Jožef Rožman, p. d. Vrhov v Dolinčičah. Prepeljali so ga v celovško bolnico. Upamo in želimo, da bi kmalu ozdravel.

GONOVECE

V nedeljo, dne 28. oktobra, smo položili na šmihelskem pokopališču k zadnjemu počitku Čarfovo mamo, Marijo Čarf, mater g. župnika Čarfa. Rajna je bila rojena leta 1865 v Šmihelu ob Gosposvetškem polju. S 24 leti se je poročila v Pokrčah z Alojzijem Čarfom. V tem zakonu je živela 27 let srečno s svojim možem. Njen zakon je bil blagoslovljen s tremi fanti in štirimi dekleti. Leta 1916 je umrl njen mož in je bila od tistega časa 35 let vdova ter nosila vse skrbi svojega posestva. Skrbi so bile tem večje, ker so bili otroci še nedorasli. Velika žalost je zadela rajno mater v prvi svetovni vojni, ko sta ji padla dva sina na fronti.

Druga žalost je bila, ko je umrla letos meseca majnika njena hčerka Pavla v Mariboru, ki je mamu še v zadnjem letu obiskala na domu ter je tako šla pred materjo v večnost.

Velika žalost je bila tudi za mater, ko je moral zapustiti njen sin po plebiscitu Korosko in ga nato 18 let ni več videla in je vedno znova hrepenela, posebno v zadnjih letih, da bi ga še pred smrtjo videla. Želja se je spopolnila in jo je v zadnjih letih mogel večkrat obiskati. Na zadnji poti pa žal sin svoje matere ni mogel spremljati, ker je bil poklicno zadržan.

Mati je doživela tudi veliko veselje v svojem življenju, ko je mogla spremljati svoje hčerke k poročenemu oltarju, in je videla srečno bodočnost svojih hčera. Veselila se je vnukov in pravnukov, ki so njeno starost razveseljevali. Največje veselje pa je bilo za rajno mater, ko je videla, da si je izvolil sin Miha duhovniški poklic in je komaj čakala dneva nove svete maše, katero je daroval 1. julija 1917 v Šmihelu pri Pliberku in pri kateri mu je pridigal domačin-rojak sedanji škof dr. Gregorij Rožman.

V zadnjih letih so ji moči vedno bolj pojemale, samo s težavo je še hodila v cerkev in prejemale sv. zakramente. Ona je bila vedno prva v cerkvi in je veliko molila, kar si lahko mislimo o duhovniški materi. Zadnja dva meseca pa je bila priklenjena na bolniško posteljo in je bila tamkaj večkrat razveseljena z obiskom Najvišjega.

Po dolgi bolezni je bila rešena svojega trpljenja ter je šla po krono večnega življenja. Kako je bila rajna priljubljena, kaže njena zadnja pot, ko so jo spremljali pevci s petjem ter štirje duhovniki od doma žalosti na šmihel. pokopališče. Izredno številni sorodniki, znanci in prijatelji-domačini so spremljali pokojno k zadnjemu počitku.

Naj bo Bog večni plačnik materi, ki je dala Cerkvi sina duhovnika, mladim materam pa naj bo vzor in vzgled požrtvo-

Pri nas na Koroskem

valnosti, kako naj one molijo in se žrtvujejo, da bodo postale tudi duhovniške matere. — Zaostalim naše iskreno sožalje. Rajna naj počiva v miru!

ZVABEK

„Dan radosten, dan svečan — — —“ tako se je glasilo v nedeljo, dne 21. oktobra 1951, iz deklamacij, podanih ob priliki instalacije našega novega župnika, preč. gospoda Ignaca Z u p a n - a.

Cela fara, mlado in staro, se je že tedne pripravljala in veselila na ta slavnostni dan. Pokanje topičev, slavoloki, venci in cvetje, predvsem pa nabitno polna cerkev, vse to je pričalo, da obhaja žvabeška fara velik, nevsakdanji dogodek.

Pred 45 leti so v žvabeški župniji zadnjikrat ustoličevali svojega župnika in sicer po dobrih pridigah daleč naokrog znanega, rajnega gospoda Franceta Uranšek-a, kateri je nato 42 let pastiral žvabeškim ovčicam.

Prepričani smo, da smo z novim župnikom, s preč. gospodom Zupanom, dobili zopet človeka, ki bo v vsem nadaljeval tradicijo nekdanjega žvabeškega gospoda, katerega smo zadnja štiri leta najbolj pogrešali v naši Marijini podružnici na Svetem mestu.

Vesela in srečna žvabeška fara sedaj kliče novemu župniku obilno božjega blagoslova; v sreči in zadovoljstvu in uspeha polnem delovanju na mnoga leta! Pridni „bičci“ s porednimi „bičci“ vred pa obljublamo novemu pastirju vso vdanost in uobjeljivost in polnem zaupanju, da nas bo vodil po potu, ki bo Bogu všeč in narodu v korist.

Blago za plašče od šil. 77. — Blago za obleke, 130 cm široko, od šil. 36. — Flanela za srajce od šil. 17 in gotove srajce izredno ugodno v trgovski hiši

BRUNNER

Celovec — Klagenfurt

GREBINJ

Z začudenjem smo brali v št. 42. „Našega tednika“, da so ob grobu gospe Barbare Kovač govorili trije duhovniki v slovenskem jeziku. Da nas ne bi dolžili pačenja zgodovine, povemo, da se ni prigodil tak čudež, marveč so v resnici v domačem slovenskem jeziku spregovorili samo dr. Zamjen. Če so nekateri nevoljni godrnjali in morda radi tega odšli, je to pač žalostno znamenje nestrpnosti ali sovražnosti in nespravljivosti. Kar enim ni prav, je pa drugim ljubo. So bili tudi taki zraven, ki so zadovoljni rekli: „Smo pa vsaj enkrat spet slovensko pridigo čuli, saj smo sicer tako prezirani kakor bi nas Slovencev bilo ne...“

DJEKSE

Na dan obletnice smrti rajnega gospoda sveškega župnika Lipeja Jandla je bilo tukaj enajst sv. maš. Mnogo vernikov se je zbralo v cerkvi, da so navzoči pri sv. mašah in da molijo za dušni pokoj tako zgodaj umrlega gospoda Lipeja. Prišli so gospod prošt Benetek, ki so bili 13 let tukaj za dušnega pastirja. Prišla sta doktorja gospoda Hornböck in Zamjen. Prišel je gospod dekan Košir z Žihpolj. Prišel je en pater kapucin iz Celovca. Prišel je gospod župnik kotmirski Franc Repnik, ki je bil do one strašne cvetne nedelje leta 1941 tukaj dušni pastir. Prišel je njegov sosed g. Josip Štih iz Bilčovsa. Prišli so gospodje dušni pastirji Jos. Fritzer s Krčanj, Lorenc Kaselj iz Št. Vida in Andrej Karičelj iz Šmarjete v Rožu. Eno leto že počiva gospod Lipej v hladnem grobu, a spomin na njega je med nami še prav tako živ, kakor je bil pred enim letom.

ŠT. PAVEL V LABUDSKI DOLINI

Spomin vernih duš obhajamo, v mesecu vernih duš smo. Na pokopališču v Št. Pavlu je pokopanih šest slovenskih vojakov, in ne bo odveč, če tu objavimo njihova imena. Največ izmed njih jih je padlo v jugoslovanski ofenzivi od 28. majnika do 5. junija 1919, ki se je končala z zasedbo Celovca.

Prvi je neznan jugoslov. vojak, padel 2. junija 1919.

Drugi je Rok Prepicko, padel 30. junija 1919.

Tretji je Vinko Jurše od 2. čete marib. pešpolka, rojen v Novi vasi leta 1899, padel 17. junija 1919.

Četrty je Ivan Korenjak, rojen pri Mozirju, padel 3. junija 1919.

Peti je Jakob Žilnik, doma iz Tabora pri Mozirju, padel 3. junija 1919.

Šesti je Franc Gorenjec, dragonar, doma iz Št. Petra pri Mariboru, padel 2. junija 1919.

GLINJE

Poroke so pri nas nekaj redkega. Fara je majhna, nevest in ženinov bi še bilo, a odlašajo, odlašajo, da so dobili nekateri ženini že sive lase... Ali je pot k oltarju res tako težka? Letos sta šla šele dva mlada para k oltarju: Pošinger Valentin z Ido Schmiedmaier v Glinjah in Gagl Margareta p. d. Mežnarjeva v Zdovljah je postala zakonska družica učitelju Triebelnig iz Celovca. Lorenc Mikliz Kajž je pa šel nevesto v Galicijo iskat in bil tam poročen. Vsem trem parom želimo mnogo božjega blagoslova na skupno pot v življenje.

Šola, katero smo povečali, kakor smo že poročali, bo kmalu dogotovljena. Otrokom je že dolgčas po šolskih klopih. Upamo, da bodo v novih lepih prostorih s pridnim učenjem povečali modrost svoje glave in poštenost svojega srca. Mladina nas zelo skrbi.

Smrt je pobrala v zadnjih tednih dve ženi in dva moža. Naglo je ugasnila luč življenja Šartinikovi mami (kap), Wundrova mama so se pa že dolgo pripravljali na smrt in šli verno v večnost. Cepicov stari oče so pa bili odrešeni dolgoletne težke bolezni (mrtvoud) in inženir ter ravnatelj kmetijske šole v Kötschach je po težki bolezni, 46 let star, umrl v celovski bolnici in bil v Glinjah pokopan. Vsem prizadetim družinam naše odkritosrčno sožalje.

Dne 21. oktobra so nas obiskali igralke in moški zbor iz Radiš. Pri Cingelcu na Trati se je zbralo še dovolj občinstva. Kar

Blago za plašče in obleke, flanela kakor tudi moško in damsko perilo poceni in dobro v trgovski hiši

BRUNNER

Celovec — Klagenfurt

čudili smo se igralkam, kako so dovršeno podale igro: „Po trnju do cvetja“. V odmorih pa je zadonela radiška pesem veččlanskega moškega zbora. Kakor radiško sonce je topla njih pesem, da smo se kar ogreli ob bogastvu ubranih, lepih glasov. Pevovodja kar mojstrsko obvlada ves zbor. Igralke, kakor tudi pevski zbor, so želi zaslužen priznanje. Kar hvaležni smo za obisk in želimo jih še večkrat videti in tudi slišati pri nas. O Macnu bomo pa prihodnjic poročali, kako nam je šlo pri popravljanju cerkvice na višavah. Višave imajo svoje težave...!

PECNICA

Zadnjic smo poročali o dveh smrtnih slučajih. Smrt pa še ni prenehala s svojo žetvijo, pobira kar naprej. V nedeljo, dne 14. oktobra, smo popoldne pokopali 73-letno Magdaleno Smole iz Ledinc.

V sredo, dne 17. oktobra, pa smo popoldne spremljali k zadnjemu počitku gospo Ano Samonig iz Brda ob Baškem jezuru. Bila je stara šele 41 let in je bila doma pri Polancu na Čenmurnici v občini Št. Jakob v Rožu. Na lastno željo je bila pokopana na pečniškem pokopališču. Med vojno je bila kot zavedna Slovenka s svojimi sestrami v beljaških zaporih, med tem ko je mož bil pri vojaki. Naj Bog pokojni podeli večni mir! Možu in 17-letni hčerki naše iskreno sožalje.

Prihodnjic bomo pa poročali kaj bolj vselega, poročali bomo o blagoslovitvi novega zvona, ki je bila 21. oktobra.

ZBOROVANJA KMEČKE GOSPODARSKE ZVEZE

V nedeljo, dne 4. novembra, so zborovale Kmečke gospodarske zveze:

V Hodišah, po maši.

V Št. Jakobu v Rožu, ob pol 9. uri pri Martinjaku, govornica naša kandidata Janko Ogris in Janko Janežič.

V Bilčovsu, ob pol 11. uri pri Miklavzu.

Vabimo k obilni udeležbi vse kmete, ki jim je za pravico in enakopravnost v Kmetijski zbornici.

Farna mladina Št. Jakob v Rožu priredi

v nedeljo, dne 4. novembra, ob 14.30 v Narodnem domu igro

„MLINAR IN NJEGOVA HČI“

Obiščite v obilnem številu otvoritveno prireditev jesenske sezone! Resna, času primerna igra Vam bo gotovo ugajala.

Farna mladina

Naročniki, pozor!

Številki 42 „Našega tednika“ smo priložili položnice, današnji številki pa prilagamo položnice za vse one poštne okoliše, ki zadnjic niso dobili položnic, s prošnjo, da se jih poslužijo.

Že zadnjic smo naglasili, da se leto bliža svojemu koncu in bo treba poravnati tudi naročnino pri listu, ki vas je vse leto zvesto obiskoval in vam prinašal novice iz domovine in vsega sveta, tudi uprava lista mora redno plačevati tiskarniške stroške. Kdor pa ima naročnino že poravnano, naj bi se tudi poslužil položnice in se spomnil tiskovnega sklada.

Za Miklavža in za Božič pa imamo na razpolago vrsto dobrih slovenskih knjig, da bo tako tudi vam odločitev za božično darilo lažja.

DVOR

Pred štiridesetimi leti se je preselil k nam železničar Franc Schreck iz Gradca. Poročen je bil z Marijo roj. Writz; žena mu je umrla 6. aprila 1950 in je našla zadnji počitek na domačem pokopališču. Franc Schreck je bil že vsa leta svojevrsten človek in se ni znal uživeti v naše razmere. Kot Štajerc iz Št. Petra pri Gradcu je bil trd Nemec, kot železničar pa vsa leta zagrizen socialist. Na Cerkev in vero ni držal, bil je vsa leta pri društvu za sežiganje mrličev.

Po smrti svoje žene je postal še bolj samosvoj in pijači vdan. Nemirno je taval zadnje dni sem in tja, dokler ga ni 10. oktobra zadela nepričakovana in nagla smrt.

Zadnja pot je bila žalostna: nihče ni molil zanj ali ga kropil na mrtvaškem odru, zvonovi niso zvonili, tiho in skoraj neopazeno ga je odpeljal mrtvaški voz v Gradec, kjer so njegovo telo upepelili.

SELE

Trklovo hišo na Borovnici (Freibach) je v nedeljo, dne 14. oktobra, zadela bridka izguba. Bivšega gospodarja Štefana Rakuška je v soboto prej zadela možganska kap, kateri je naslednji dan sledila smrt. Rajni je bil daleč naokrog poznana osebnost, ker je Trklova gostilna že od nekdaj znana po širši okolici. Po drugi vojni je odločil gospodarske skrbi sinu. Kot previzitar je pa posebno rad čital. Bil je Mohorjan, zvest bralec Tednika, pa tudi iz knjižnice prosvetnega društva si je rad izposojal knjige. Bil je pri 70. letih še dokaj močne narave, zato nas je njegova smrt iznenadila. Zaprta vдова, sina gospodarja in tri hčere. Požarna bramba in mnogo drugih pogrebcev je spremilo pokojnika na zadnji poti in pevci so mu ob odprtem grobu zapeli „Blagor mu, ki se spočije“. To želimo rajnemu, preostalim pa izražamo sožalje.

SLOV. PLAJBBERK

Od blagoslavljanja zvonov, ki je bilo dne 3. junija t. l., se še nismo oglašali. Minulo je že skoraj pol leta in veliko se je med tem časom spremenilo v naši lepi gorski občini.

Ker je prevzela dežela cesto iz Sopotnice do Dušnjaka, so naši fantje in moški imeli dovolj dela s tem, da so cesto, kjer se je le dalo, razširili, nove mostove zgradili in položili nove cestne kanale. Se zdaj pridno delajo. Ravno so pri napravah, da bodo celo štalo pri Ciglerju, ki je bila precejšnja ovira za vozače tovornih in poštних avtomobilov, (Nadaljevanje na 8. strani)

Učitelji, pozor!

Naročite ob začetku šolskega leta:

1. Slovensko slovnico (skupaj I., II. in III. del) . . . šil. 1.50
2. Zvezdice (pesmi) šil. 2.—

Volitve v kmetijsko zbornico

(Iz poročila volilnega odbora)

Dan, ko bo sleherni koroški kmetovalec lahko z glasovnico v roki odločil o svoji nadaljni usodi, dan, ko bo izbiral med volilnimi skupinami, ki bodo tekmovala med seboj, da bi dobile čim večje število glasov in dosegle čim večje število svojih zastopnikov v krajevnih kmečkih odborih, v odborih okrajnih kmečkih zbornic in v občnem zboru Kmetijske zbornice, se naglo bliža. Kakor izgleda, se bodo za glasove volilnih upravičencev potegovali in borile med seboj naslednje skupine:

Za OeVP — Kärntner Bauernbund, za SPOe — Arbeitsbauernbund, za VdU — Unabhängige Bauernschaft in volilna skupina južnega dela dežele: „Kmečka gospodarska zveza — Bauern-Wirtschaftsbund“.

Zaradi tega utegne biti za marsikoga prava in dobra izbira med strankami in njihovimi kandidati na prvi pogled težka. Težka še posebej zato, ker je volivcem dana izbira med tremi skupinami, ki v zadnjih šestih letih v Kmetijski zbornici niso imele nič govoriti in na svoje delo ne morejo pokazati, posebej pa še zaradi tega, ker že 19 let ni imel možnosti svobodne volitve svojih zastopnikov v krajevne kmečke odbore, v okrajne in v deželno kmet. zbornico.

Kdo je odgovoren?

Pred 19. leti smo imeli prvič in zadnjič možnost, da po lastni presoji volimo svoje zastopnike v svoje poklicno stanovsko zastopstvo, ki je takrat dobilo ime Kmetijska zbornica. Pred njeno ustanovitvijo je o vprašanih kmetijstva na Koroškem odločil in njegov razvoj uravnaval edino-le Schumijev duh, ki je z Landbundom bil vtelesen v Deželno kulturnem svetu. Vse delo deželne kulturnega sveta se da v par besedah označiti tako-le: Pomagati in dajati je treba tistim, ki imajo že vsega dovolj in ki na svoji gospodarsko-razvojni poti prednjačijo pred vsemi drugimi.

Komanda v Deželno kulturnem svetu je šla iz velenemskih in nemško-šovinističnih vrst. Zato so bili naši kraji tudi v reševanju kmetijskih problemov žrtev velenemškega pohlepa. Naj za primer navedemo samo skrb deželne kulturnega sveta za zboljšanje živinoreje in pašništva na Koroškem. Koroški Slovenci smo že pred letom 1920 ustanovili 4 živinorejske zadruge z namenom zboljšanja in pospeševanja svoje živinoreje. Tem zadrugam deželni kulturni svet po drugi svetovni vojni ni nudil potrebne pomoči, da bi se razvijale ter služile svojemu namenu.

Zato pa se je v povečani meri brigal za živinorejsko delo na nemškem ozemlju dežele ter poklical v življenje okoli 40 živinorejskih zadrug ter jim pripomogel do razmaha. Naše kraje je zavestno izbral za „Absatzgebiet“ plemenskih bikov in krav, ki jih druge nočejo kupiti. Posledice so danes očitne. Medtem ko živinoreja na nemškem ozemlju beleži čedalje lepše uspehe, so naši kraji še vedno tam, kjer so bili, v mnogih krajih pa so v živinoreji na slabšem kot so bili kdajkoli prej.

Našim krajem v očitno škodo pa je bilo tudi delo Deželne kulturnega sveta pri pospeševanju pašništva, predvsem zboljšanja planin. Medtem ko so za časa landbundovskega Deželne kulturnega sveta na nemškem delu Koroške zboljšali 191 planin, so na našem ozemlju zboljšali komaj 2 planini. Drugod so ustvarjali in zboljšavali krmne pogoje živini, pri nas pa so puščali, da so veleposesniki po servitutnih pašnikih na veliko onemogočili pašo naših kmečkih govejih čred.

Primerov pristranskega dela Deželne kulturnega sveta v škodo našim krajem bi lahko naštel celo vrsto. Vsaka vas, ja vsaki kmetovalec vé nekaj povedati.

Zato ni bilo čudno, da se je skoraj polovica kmetov po naših krajih leta 1932 — ko je volila svoje zastopnike v Kmetijsko zbornico — odločila za našo Kmečko zvezo in za njene kandidate — za ljudi iz svoje srede, žal je bil čas udejstvovanja izvoljenih zastopnikov v Kmetijski zbornici prekratek, da bi rodil potrebne sadove dela.

Škodljivci našega kmetijstva

Leta 1936 so morali izvoljeni zastopniki v krajevnih in okrajnih kmečkih odborih ter v Kmetijski zbornici zapustiti svoja mesta, in dati prostora drugi garnituri nemške zemljiške, komandiranja navajene gospode. Ta gospoda je zapeljala Kmetijsko zbornico spet nazaj v stare vode landbun-

dovske komande. To komandiranje kmetom od zgoraj se je — čeprav pod spremeni imeni in z drugimi garniturami — držalo skozi 15 let. Svoj konec bo našlo in mora najti 25. novembra — ko bomo šli drugič na svobodne volitve.

To obdobje je naravno prizadejalo našim krajem še večjo gospodarsko škodo in jih vrglo v še večjo zaostalost. Izmed številnih udarcev in gospodarskih krivic se spomnimo samo preganjanja naših ljudi z lastne zemlje in naseljevanje tujcev, spominimo se množičnih izselitev in zaporov, nasilnih mobilizacij, zapostavljanj pri dodeljevanju delovne sile in pri dodelitvah gospodarskih potrebščin ter izžemanju naših krajev pri oddajah za časa vojne in v prvih povojnih letih. Pa tudi v skrbi za zboljšanje naših gospodarskih prilik se ni nič zgodilo.

Zivinoreja je pri nas še danes ravno tam, kjer je bila leta 1936, za naše planine in pašnike se prav tako nihče ne zanima. Od leta 1934 naprej so v nemškem delu dežele zboljšali in uredili nad 250 planin, na našem ozemlju pa niti 30. Naši kmetje čedalje bolj zgubljajo tudi servitutne pravice paše po veleposesniških gozdovih. Vse naše zahteve po reševanju tega problema, vsa opozorila in opomini naletijo na le predboro razumljivi molk.

K temu zavestnemu zapostavljanju in zanemarjanju naših krajev pa se je pridružilo prav tako namerno razdvajanje kmečkega ljudstva in cepljenje naših vasi, netenje nestrpnosti, da bi nas lažje obvladali in spravili na kolena. Kakorkoli je že prišlo, vsakokrat so bili naši kraji pri dodelitvah zapostavljeni in prav zaradi tega potem pri dolžnostih do države preko zmogljivosti ob-

Kandidati za občni zbor Deželne kmetijske zbornice

1. Janko Ogris, pd. Miklavž v Bilčovsu
2. Tomaž Dumpelnik, pd. Dumpelnik v Štebnu pri Globasnici
3. Janko Janežič, pd. Janežič v Lešah
4. Jožef Brandstätter, pd. Vabuta v Bistrici na Zilji
5. Mirko Kumer, pd. Čerčej na Blatu
6. Miha Švegel, pd. Ježep v Lobniku
7. Boštjan Male, pd. Činkovc na Šentjanskih Rutah
8. Janko Ulbing, pd. Jurč v Ločah
9. Jože Nedved, pd. Goli na Krčanjah
10. Janez Urank, pd. Kavh v Encelni vesi
11. Janko Olip, pd. Kališnik na Šajdi.
12. Pavel Zima, pd. Leben v Pulpičah

Kandidati za odbore Okrajnih kmečkih zbornic

BELJAK:

1. Peter Kofler, pd. Vavčar v Štebnu
2. Janko Janežič, pd. Janežič v Lešah
3. Jaka Reichman, pd. Jesenik v Lipi
4. Jože Brandstätter, pd. Vabuta v Bistrici na Zilji
5. Florijan Krištof v Dragožičah
6. Vinko Gröblacher, pd. Hofovc v Deščičah
7. Janez Mertel, pd. Pranger na Brnci
8. Franc Resman, pd. Tratnik v Ledincih
9. Janez Grafenauer v Trdaničah
10. Franc Obilčnik, pd. Lipej v Lešah
11. Janko Ulbing, pd. Jurč v Ločah
12. Jože Miklavčič, pd. Ščedemnik v št. Janžu
13. Pavel Zima, pd. Leben v Pulpičah
14. Janko Zwitter, pd. Abuja v Zahomcu.

CELOVEC:

1. Lovro Kramar, pd. Janšev v Holbičah
2. Boštjan Male, pd. Činkovc na Šentjanskih Rutah
3. Jože Križnik, pd. Poganič v Šmarjeti
4. Tomaž Koban, pd. Šmon v št. Kandolftu
5. Tomaž Ogris, pd. Kopajnik v Tucah
6. Janez Kelih, pd. Zg. Mlečnik v Selah — Zgornjem Kotu
7. Tomaž Sabotnik, pd. Kurnik na Plešerki

8. Jožef Reichman, pd. Linčej na Mošenici
9. Anton Fajnik, pd. Ucar v Svečah
10. Andrej Anderwald, pd. Oželj na Suhi
11. Tomaž Ogris, pd. Pošnikar v Slovenjem Plajberku
12. Janez Einspieler, pd. Sramsčnik v Zgornji Vesci
13. Matevž Šlemic, pd. Štamc v Kapli
14. Šiman Šlemic, pd. Krajovc v Resnici.

VELIKOVEC:

1. Miha Kačnik, pd. Joger v Škocijanu
2. Mirko Kumer, pd. Čerčej na Blatu
3. Štefan Marktl, pd. Rebaul v Šmiklavžu
4. Miha Švegl, pd. Ježep v Lobniku
5. Vinko Pečnik, pd. Bicej na Rutah
6. Jože Nedved, pd. Goli na Krčanjah
7. Jože Možina, pd. Žlinder v Dobu
8. Valentin Karicelj, pd. Karicelj v Poleni
9. Janez Kolenik, pd. Šimon v Borovju
10. Janez Šumnik, pd. Kos v Kazazah
11. Florijan Šturm, pd. Šturm v Mokrijah
12. Franc Wutte, pd. Žerjak v Peclju pri Galiciji
13. Šimen Ošep, pd. Grubelnik iz Vobrskih gor
14. Filip Lutnik, pd. Krištan v Zvabeku
15. Anton Knez, pd. Zg. Tavčman v Lobniku
16. Blaž Smolnik, pd. Pavlež v Pogrčah.

Pri volitvah v kmetijsko zbornico

Ne družimo se z nobeno stranko!

Naši zaupniki so nam v zadnjih dneh sporočili, da prihajajo do njih odposlanci drugih strank, ki se mislijo udeležiti volitev, ter jih nagovarjajo, da bi šli s to ali drugo stranko skupno na volitve. Znani so nam primeri, kjer so našim zaupnikom ponujali na svojih kandidatnih listah prva mesta.

Zaradi popolne jasnosti še enkrat poudarjamo:

„Kmečka gospodarska zveza“ gre samostojno na volitve ter se ni razgovarjala z nobeno obstoječih strank ali njihovim kmečkim združenjem, ne z „Arbeitsbauernbundom“ ne s „Kärntner Bauernbundom“ in ne z „Unabhängige Bauernschaft“. Prebridke izkušnje imamo kmetje po naših vaseh, da bi se mogli vezati in se pogajati o skupnem nastopu s katero koli imenovanih strank. Vsi, ki so o kmečkih stvareh in potrebah kdaj koli odločali, so odločali samo v škodo naših kmetov, so delili Koroško na večvredni nemški severni del in na manjvredni južni del dežele. Naši

kraji so utrpeli preveč gospodarske škode, da bi jim mogli še naprej zaupati. Zdrava pamet nam zapoveduje, da ne gremo z nobeno stranko v volilno skupnost. Uspehov, pomoči in opore v svojih težavah moremo pričakovati le toliko, v kolikor si jo bodo kandidati „Kmečke gospodarske zveze“ sami priborili. Z drugimi strankami pri volitvah moremo utrpeti le nadaljno škodo. S samostojnim nastopom v „Kmečki gospodarski zvezi“ in z glasom za „Kmečko gospodarsko zvezo“ bomo ustvarili pogoje, s pomočjo katerih si bomo priborili to, kar nam doslej vsi odrekajo.

Volilni odbor „Kmečke gospodarske zveze“

Srot strelivo — „Rotweiler“ smodnik — vse lovske potrebščine — galanterija in igrače — svetlobne rakete

Ernst Krötschmer

Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse 24

vezani. Koroška je bila in je razdeljena na „večvredni“ nemški del in na „manjvredni“ slovenski del dežele. To je zaskalo po naših vaseh globoke rane in povzročilo milijonsko škodo. V nadaljevanju sedanje poti v Kmetijski zbornici nastalih ran ni mogoče ozdraviti in škode popraviti.

Ko gre sedaj obdobje komandiranja zemljiške gospode v Kmetijski zbornici h koncu, ne moremo drugače, kakor pa ugotoviti: Vsi, ki so kdaj koli bili poklicani in so stali na odličnem mestu, da ščitijo in branijo kmečke interese, da skrbijo za napredek in razvoj našega kmetijstva, so sokrivi na tem, da je kmetijstvo naših krajev utrpelo neprecenljivo in nepopravljivo gospodarsko škodo. Sokrivi so vsi merodajni gospodje od OeVP v Celovcu, Beljaku in Velikovcu enako, kakor so sokrivi hujskači nekdanjega Landbunda in Landesbauernschaft, ki vzdigujejo svoje glave iz svojega zatočišča bodisi v „Oesterreichische Volkspartei“ in njenem Bauernbundu, bodisi v VdU-ju in njegovim Unabhängige Bauernschaft. Vsi so ravnali z našimi kraji dosledno po načelih agrarnega politika in duhovnega očeta zapostavljanja in zanemarjanja našega kmetijstva, Vincenca Schumyja.

Kdaj bo drugače?

Tej politiki v naših krajih hoče Kmečka gospodarska zveza napraviti konec. Izrecno ugotavljamo, da bo doseganje politiki v Kmetijski zbornici napravljen konec samo, če bodo vsi, ki jim je lastna in svojih sosedov bodočnost resno pri srcu, če bodo vsi, ki ljubijo svojo zemljo, volili Kmečko gospodarsko zvezo. Za KGZ oddani glas pomeni nezaupnico vsem režimom prošlosti in vsem političnim strankam, ki izrabljajo kmečke težnje in potrebe v svoje ozke strankarske namene.

Konec zapostavljanja in izrabljanja našega kmetijstva v prid drugim in v škodo našemu človeku pa bo napravljen, če bodo vsi, ki sami obdelujejo svojo zemljo, tudi prišli do spoznanja in prepričanja, da je za ozdravitev povzročenih ran in za napredek kmetijstva naših krajev potrebno, da si sežejo v roke vsi prizadeti, užaljeni in oškodovani — to so navsezadnje vsi naši kraji od Šmohorja do Laboda, od visokih Gozdanj in Djekš, do grap Zelezne Kaple in pobočij Karavank — ter da vsi kmetje, ki tod prebivajo, stopijo skupaj, da skupno potegnemo naš voz iz prepada navzgor na ravno cesto. Druge možnosti — da bi posameznik spravil svojo kmetijo na trdnjše temelje in da bi se priboril do potrebnega napredka, do boljše plačanega dela — ni in je tudi nikoli ne bo. Le v skupnosti in v enodušnosti nas vseh in vseh, ki so znani po naših vaseh, ob skupnem nastopu v Kmečki gospodarski zvezi pri volitvah ter v nadaljni enotni in dosledni borbi na merodajnih mestih za dosego boljše plačanega dela leži ključ k lepši bodočnosti vseh in vsakega posameznega kmeta naših vasi.

Iz tega spoznanja se Kmečka gospodarska zveza izjavlja proti vsakemu vprašanju strankarstva v naše skupne kmečke zahteve in si prizadeva družiti in zblíževati kmete naših krajev; preko svojih kandidatov bo neomajno skušala doseči za posameznika boljše poplačano delo in trdnost njegove kmetije.

Vložite kandidatne liste!

Imenujte volilne priče!

Do 4. novembra t. l. morajo vse volilne skupine, ki vabijo na volitve, vložiti kandidatne liste. V večini občin v južnem delu dežele so naši zaupniki že vložili listo KMEČKE GOSPODARSKE ZVEZE. Kjer pa tega še niso storili, naj to naredijo takoj, še dne 4. novembra je čas za to.

Kandidatno listo KMEČKE GOSPODARSKE ZVEZE za Krajevni kmečki odbor je treba vložiti pri občinski volilni komisiji in jo mora podpisati vsaj pet volilnih upravičencev občine.

Krajevni kmečki odbor ima po zakonu 6 odbornikov in 6 namestnikov. Vendar pa ni treba, da bi bilo v predlogu kandidatne liste vseh 6 odbornikov in 6 namestnikov.

Do 15. novembra more vsaka volilna skupina, ki je vložila kandidatno listo, imenovati za vsak volilni lokal po dve volilni prič. Če do tega časa volilnih prič ne javi, izgubi volilna skupina pravico do nadziranja volitev. Zato ne zamudite roka za imenovanje volilnih prič.

Za volilne priče morejo biti imenovane tudi take osebe, ki nimajo volilne pravice, ki niso torej vpisane v volilnem imeniku.

Volilne priče javi občinski volilni komisiji pooblaščenec volilne skupine ali stranke (Zustellungsbevollmächtigter) in sicer pisмено.

Zopet nova hiša v Celovcu, kot trgovsko in gospodarsko središče

Otvoritev novega poslojja „Koroške hranilnice“ (Kärntner Sparkasse)

Dne 16. oktobra 1951 so otvorili v Celovcu novo poslojje „Koroške hranilnice“ na vogalu Bahnhofstrasse-Fleischmarkt. To ni samo reprezentativna mogočna stavba, marveč tudi važno gospodarsko središče v Celovcu. Del stavbe služi tujskemu prometu, pritičje pa nudi moderne prostore za razne trgovine. Prostori so vzorno urejeni, s prostornimi izložbami, ki so okusne in dopuščajo vrhu tega še lepo subjektivno opremo in izoblikovanje vsakemu posameznemu lastniku-trgovcu.

Nacrte so izdelali dipl. inž. Nitsch ter arhitekta

stavlajo že gotovi deli, izgotovljeni iz železnega betona.

Tako je celotna konstrukcija, kakor bi bila samo iz enega samega dela. Prednost te vrste konstrukcije je tudi v tem, da ne potrebuje raznovrstnih dragih in zamudnih obojev in da je tudi njena teža razmeroma zelo malenkostna.

Pleskarska dela je z veliko točnostjo in z izrednim okusom napravilo pleskarsko podjetje Hans Janschou. Okusna izvedba vseh tovrstnih del že sama na sebi firmo toplo priporoča.

Stilno pohištvo - ni luksuz

Okras za hranilnično poslojje je gotovo trgovski prostor trdke Prause, ki je odprla trgovino tudi v kraju, kjer je početek tega znanega podjetja. Saj je že prej imelo podjetje podružnice na Dunaju

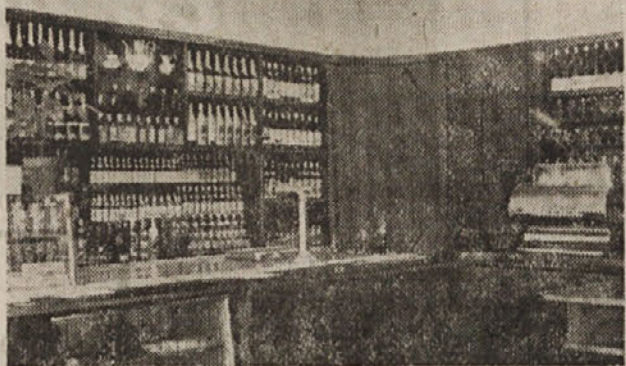
poslojju čevljarski salon Franc Svetnik. Ako pridete v ta salon, v prvem trenutku niti ne boste vedeli, da ste v čevljarskem salonu. Saj je pri ureditvi tega salona uresničena prvič originalna zamisel, kjer je trgovina salon!

Zato tudi v tem prostoru ni videti, tako kakor v drugih trgovskih prostorih, predmetov, ki jih hočete kupiti. Ako pridete v ta salon, Vas bodo tam najprej prav prijazno pozdravili in povprašali nato po Vaših željah. Nato šele Vam bodo pokazali, kar želite. Ime SVETNIK je danes že tako splošno znano, da o tem pač ni treba mnogo pisati. Če ime te trdke daje zagotovilo za prvovrstno izdelavo obuje po meri, tu morete dobiti najboljše gorske in smučarske čevlje ali pa tudi najlagodnejše, lahke čevlje za vsak dan in za praznik.

Vsa gradbena dela je izvedlo podjetje Ferdinand Friedl. To podjetje je v slovenskem delu dežele znano zlasti po gradnji tinskega mostu. Razen tega je to podjetje izvršilo mnogo gradbenih del tudi v Gurah.

Kleparska dela je izvršilo podjetje Gottlieb Großnegger. To podjetje je znano že po delih, ki jih je v veliko zadovoljstvo izvedlo v poslojju Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Steklarska dela je prevzelo podjetje Hans Brammer in jih je z znano točnostjo izvršilo. To podjetje je treba omeniti še posebej, ker ne izvršuje samo steklarskih del, ampak ima tudi trgovino z različnimi steklenimi potrebščinami.

Domači espresso,
buffet, delikatese
L. Polenat

Haas in Weinberger. Posebno eleganco daje stavbi, ki je po vsej svoji zamisli enostavna in vendar lepa, obloga z italijanskim marmorjem. Kip na vogalu je delo prof. Dobner-ja in je kipar za to delo dobil vsestransko priznanje.

Notranja ureditev poslojja odgovarja povsem novodobni tehniki. Gostje hotela imajo na razpolago dvigalo-lift, posod hladno in toplo tekočo vodo, centralno kurjavo, kopalnice, čitalnico i. dr., tako da se tudi razvajeni počuti lahko prav prijetno.

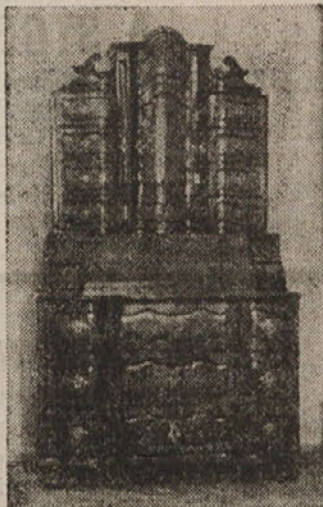
Za vso to delo je bilo treba mnogo pridnih rok in so naše domače trdke pokazale svoje znanje. V tej zvezi naj posebno omenimo sledeča podjetja:

V stavbo, ki je skeletna stavba iz železnega betona, so vložili v vseh nadstropjih skupno 3500 kvadrat. metrov Katzenbergerjevih stropnikov „Katzenbergerdecke“. To je posebna konstrukcija, ki jo se

Samo kratak čas je od otvoritve in veñdar je zajtrkovalnica in okrepčevalnica Lorenz Polenat postala že zelo priljubljeni lokal, kjer morete dobiti hitro dober prigrizek. Otvoritev te zajtrkovalnice na splošno pozdravljajo, ne samo samci, ki nimajo navadno doma take postrežbe kakor jim jo nudi Polenat, pozdravljajo jo tudi oni, ki imajo malo časa in morajo še med opravljanjem trgovskih poslov dobiti čas za okusen prigrizek.

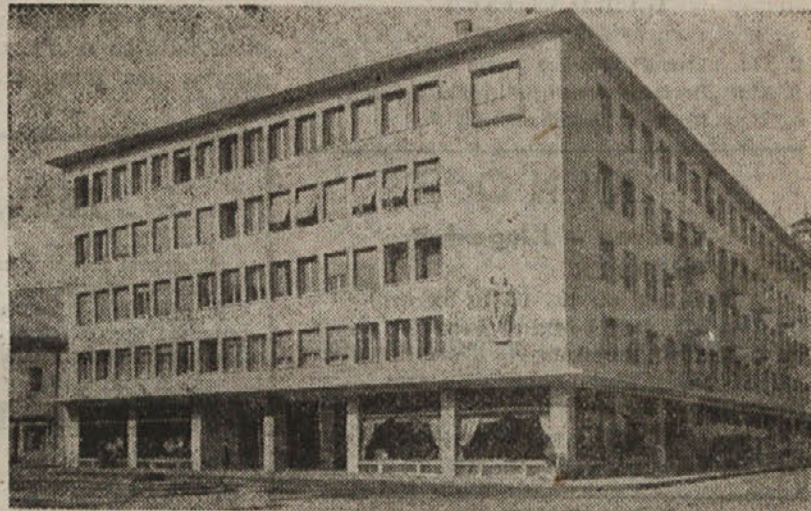
Notranjost lokala je urejena zelo smotreno in prikupno. Na eni strani je buffet z brezalkoholnimi in alkoholnimi pijačami ter z bogato izbiro okusnih slaščic, močnatih jedi in sendvičev. Nasproti temu oddelku pa je delikatesni oddelk, kjer se je mogoče oskrbeti z vsem potrebnim za potovanje in kjer je mogoče dobiti najboljše delikatese.

Stilno
pohištvo
je poceni
in je
najlepši
okras
stanovanj

in v Innsbrucku. Velika izložbena okna so prav pripraven prostor za razstavo lepega pohištva v slogu „Biedermeier“ in v baročnem slogu. Tam je mogoče videti tudi vsakovrstno blago za oblaženje pohištva.

Ponosna
zgradba
„Koroške
hranilnice“
v Celovcu

Tako morete dobiti vse potrebno za opremo stanovanj takoj v Celovcu in ni treba teh stvari iti izbirat v Gradec ali na Dunaj, kakor doslej. Bistveno in zelo razveseljivo pri tem pa je, da so cene razmeroma nizke. Podjetje Prause izdeluje stilno pohištvo in delavnice tega podjetja so tako dobro organizirane, da tudi izdelovanje umetniškega stilnega pohištva ni dražje kakor pa pohištvo, ki ga izdelujejo tvorniško v serijah. To pohištvo podjetja Prause torej ni nikak luksuz, kakor večkrat čisto neopravičeno v prvem trenutku marsikdo misli.

Veliko pozornost vzbuja v novem hranilničnem

SLIKAR IN PLESKAR

Hans Janschou

Celovec-Klagenfurt, Heimstätterstr. 18
(Kanaltaler-Siedlung) Telefon 39-7-95

Gornje podjetje izvršuje najboljše vsa dela pri sodobni ureditvi prostorov, kakor tekoče tapete, plastična, pleskarska in loščilna dela, razpršitev po Samodex-načinu, razpršilno loščenje, nadalje lakiranje pohištva, iz vseh vrst lesa in pleskanje fasad.

Hans Brammer

Steklarstvo
brušenje stekla
brizganje stekla
ogledala

CELOVEC-KLAGENFURT

Lidmanskyygasse 41 . Spitalgasse 13 . Tel. 30-39

MODNI SALON - HAUTE COUTURE

BERNHARD DUBOLT

Celovec - Klagenfurt, Fleischmarkt 9-III . Tel. 14-51

PODJETJE ZA VISOKE
IN TALNE STAVBE

FERDINAND FRIEDL

MESTNI STAVBNI MOJSTER

CELOVEC - KLAGENFURT
RUDOLFSBAHNGÜRTEL 66

KATZENBERGER-DECKE

PATENTE

varčuje z jeklom
lesom
časom
denarjem

H. Katzenberger betonske tvornice, Graz in Innsbruck
pisarna: Celovec-Klagenfurt, Lastenstraße 11, telefon 11-55

PRAUSE

Stilno pohištvo
Stilno blago
Dekoracije
Antikvitete

Celovec-Klagenfurt

Hranilnično poslojje, Bahnhofstr., Neuer Platz
Delavnice: Sponheimerstr. 12, telefon 23-90

Wien-Dunaj, I

Spiegelgasse 21, telefon R 27-3-03

Innsbruck

Annichstraße 1, telefon 57-10

• ZAJTRKOVALNICA IN OKREPČEVALNICA
• DELIKATESNA TRGOVINA
• VELETRGOVINA Z ŽIVILI

ZMERNE CENE!

Lorenz Polenat

Posojilnično poslojje

CELOVEC - KLAGENFURT - BAHNHOFSTRASSE 8

Telefon 12-48

„Der Maßschuh“

Specialna trgovina za čevlje po meri

lastnik FRANZ SVETNIK

Sedaj: Bahnhofstraße

(palača „Carinthia“)

Delavnice: Celovec - Klagenfurt, Badgasse 4

Kakovostna izdelava vseh vrst čevljev

Oglejte si naše izložbe

Naš nasvet za jesen in zimo: dober čevljev je pol zdravja

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Oddaje vsak dan od 14.30 do 15.00, ob sobotah od 9.00 do 9.30, ob nedeljah in praznikih od 7.15 do 7.45, v torek in izmenoma vsak drugi četrtek in soboto tudi od 18.30-19.00 urc. - Poročila pri vsaki popoldanski oddaji.

4. 11.: Verski govor - Jutranji koncert.
5. 11.: Iz svetovne literature.
6. 11.: Po svetu - Zvečer: Znale operne arije.
7. 11.: Gospodinja in gospodar.
8. 11.: Za mladino.
9. 11.: Komentarji.
10. 11.: Iz slovenske literature - Zvečer: Zvočna igra: Terice.
11. 11.: Verski govor - Za Martinovo nedeljo.

NEW-YORK

(val 19, 25, 51, 49, 251 in 579 m)

Oddaje vsak dan ob 18.-18.15 in od 19.30 do 19.45 (samo val 579).

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Oddaje vsak dan od 5. do 7., od 12. do 15.30 in od 18. do 24. ure, ob nedeljah od 6.30 do 24. ure. - Gospodinjki nasveti vsak torek in petek med glasbenim sporedom od 6.15 do 7. ure, ob torkih tudi ob 13.50. - Kmetijski nasveti ob nedeljah ob 16.50 - Kulturni pregled ob četrkih ob 14.15 - Zanimivosti iz zdravstva in prirode ob sredah ob 19.40 in ob petkih ob 14.15 - Prireditelji slovenskih narodnih pesmi ob petkih ob 18.00 - Vsak dan ob 22.30 na valu 327,1 m oddaja za inozemstvo.

2. XI. ob 14.00: Slovenske narodne iz Koroške, Gorjenske in Prekmurja.
- Ob 17.10: Narodne pesmi (fantje na vasi).
3. XI. ob 18.20: Narodne pesmi.

RADIO VATIKAN

(val 22.55, 31.10, 50.26 in 196 m; ob četrkih 202 m).

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri.

GLEDALIŠČE

Začetek ob 20. uri

2. XI.: „Verena“, premiera (opera v treh dejanjih)
3. XI.: „Der arme Jonathan“ (velika opereta)
4. XI.: „Der arme Jonathan“

KINO

Celovec - Klagenfurt

STADTTHEATER

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

- Od 6.-8. XI.: „Der König der Blitzer“
- Od 2.-5. XI.: „Mazurka“

PRECHTL

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.50

Od 2.-8. XI.: „Das Tal des Schreckens“

Beljak - Villach

BAHNHOFLICHTSPIELE

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.50, ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.

- Od 1.-4. XI.: „Montana“
 - Od 5.-8. XI.: „Liebesrausch auf Capri“
- (Dne 8. nov. predstave ob 12., 14. in 16. uri. Ob 20. uri gostovanje celovškega mestnega gledališča „Das Fräulein mit dem Koffer“).

BEHR - čevlji

Beljak-Villach, Italiener Strasse 17 in Widmannsgasse 43. - Velika izbira čevljarstvih izdelkov, specialna izdelovalnica smučarskih čevljev in gojzarjev.

Kupujem kože zajcev, lisic, kun, dihurjev itd. po najvišjih cenah, trgovina usnja

HANS BONN

Celovec-Klagenfurt, Osterwitzgasse 4. - Telefon 46-84.

Hubert Hofer

Celovec - Klagenfurt

Getreidegasse 7/8

Stroji in orodje - elektromotorji - hišni vodovodi - dizelmotorji - gnetilniki

Konzentrat beljakovin, rudnin in vitaminov

Samoprodaja za Štajersko, južno Gradiščansko, Koroško in Vzhodni Tirol

VELETRGOVINA

A. STOENESCU

GRAZ-GRADEC, Felix-Dahn-Platz 2 - Tel. 93-1-11

Okrajni zastopniki za Koroško so:

- Länger Hans, Celovec, Achatzelgasse 7;
Pfeiler Karl, Celovec, Tarviser Strasse 38;
Andretsch Hubert, St. Paul i. L.
Dobavno skladišče Celovec-Klagenfurt.

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani)

prestavili za nekaj metrov. Tudi so dobili Bodnerji novo, bolj zložno cesto, ki se odcepi od plajberške ceste pri „Repu“ in se vije v serpentinah v Boden. Tako bo Slov. Plajberk bolj dohoden za vse vrste ljudi in tudi za vse vrste vozov.

Pred kratkim še ni bilo mogoče doseči Bodna s tovornim vozom. In danes že direktno iz Bodna do Ravša humperška graščina vozi svoj les. Seve pa bo zato vedno manj zasluzka za „furmance“. Vsaka modernizacija ima poleg dobrih lastnosti tudi slabe.

kmeti pa nad delavci. Če pridejo kmeti in delavci skupaj, drug drugemu zavidajo za služek. Vsak se pritožuje, da premalo zasluži ali pridela. Nekaj je na tem gotovo resnica: cene drvijo naprej, daleč zadaj pa šepajo mezde pri delavcih in cene gospodarskih pridelkov. Druga resnica pa je tudi ta, da se pri mezdah prav nič ne upoštevajo družinski očetje. Tako sta delavec, ki je družinski oče in kmet oba na istem. Zato naj se ne pripravata. Vsak mora toliko zaslužiti, da more prehraniti družino.

Če delavec zahteva recimo na uro 7.- šil., potem ima pa tudi kmet pravico zahtevati toliko, da bo mogel s svojimi pridelki, ki jih prodaja, vzdrževati družino. Delavec naj ne pozabi, da je kmeti stan tisti stan, ki nam vsem prideluje vsakdanji kruh. Zato ga moramo spoštovati in mu še pomagati.

Pozor! Slovenske plošče!

Uprava „Našega tednika“ ima na razpolago manjše število slovenskih gramofonskih plošč. Zanimanci naj naročijo plošče pri upravi „Našega tednika“ in jih bomo poslali nato po povzetju. - Cena ploščam odgovarja približno cenam nemških plošč.

Morete naročiti plošče tudi za inozemstvo, in jih pošiljamo naravnost naslovnikom, vendar pa je v tem slučaju treba plačati plošče v naprej.

- Alenka - Ljubljanski nogomet
Kjer narcise cveto - Kodrolaček
Čej so tiste stezice - Ste videli barona
liepa ura solnce sije
Tri ljubce ljubiti - Ta zima že zapuša nas
Nocoj je ena luštna noč - Krojaček
Kmečki valček - Skoz vas
Moj očka ima konjička dva - Čez tri gore

Kupi pri mojstru! Ne hodi k pomočniku!
Dunajski modeli krznenih plaščev

J. Vesely

Celovec-Klagenfurt, Obstplatz 2

MALI OGLASI

Zatisnilni traki za okna in vrata
Gummihaus Wiedner, Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse 33.

Gumijaste termo-steklenice, vseh velikosti, vseh vrst, najcenejše Gummihaus Wiedner, Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse št. 33.

Flanelaste športne stajce za gospode, dame in otroke pri

Pichler

Beljak-Villach, Bahnhofstrasse

MODNA HIŠA

Mimi

Kranassec

Celovec-Klagenfurt, Paradeiserg.

nudi najugodnejše za jesen in zimo
plašči - kostumi - obleke
krzneni plašči samo iz kakovostnega materiala po izredno ugodnih cenah

Tudi za močne dame velika izbira

„Hiša malega človeka“ dobavlja najugodnejše radio-aparate, elektro-material
RADIO SCHMIDT
Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstr. 22

Kupujem uporabljivo železo - staro železo - razne kovine - cunje - star papir - kosti - ščetine

G. FRICK

Celovec-Klagenfurt, Salmstrasse 7

URADNE OBJAVE

Mestna občina Borovlje - Ferlach
Martinov živalski in kramarski sejem
Martinov živalski in kramarski sejem bo v Borovljah v ponedeljek, dne 5. novembra.
Župan.

Živinorejska zveza za svetlo-rjavo živino
Koroška - Štajerska
PLEMENSKI SEJEM V ŠT. VIDU
NA GLINI

Prihodnji plemenski sejem bo na novem sejmišču za plemensko živino v št. Vidu na Glini. - Sankt Veit an der Glan dne 8. novembra t. l. Na ta sejem bodo prignali člani živinorejske zveze za rjavo živino Koroška - Štajersko mlade bike in žensko govedo, člani deželne zveze koroških svinjerejcev pa plemenske merjase in plemenske svinje pasme nemške plemenite svinje in oplemenjene domače svinje.

Posebno licenciranje za vse skupine bo na predan ob 13. uri. Začetek prodaje svinj bo 8. novembra, ob 9. uri, ob 10. uri pa bo pričela živinorejska zveza za svetlo-rjavo živino s prodajo mladih bikov in ženske govede.

Schleppe pivo - tekoče hranivo!

Kupujte predvsem pri trgovcih, ki oglašajo v našem listu!

List izhaja vsako sredo. - Naroča se pod naslovom „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. - Cena mesečno 3 šil., letno 36 šil., za inozemstvo 3 dolarje. - Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. - Odgovorni urednik dipl. trg. Janko Urank, Celovec, Viktringer Ring 26. - Tisk: „Carinthia“, Celovec, Völkermarkter Ring 25. Telefonska številka uredništva in uprave 43-58. - Poštni čekovni urad št. 69.793.